5479

గ్రంథాలయసర్వస్వము.

ప్రతిమాసమునను సచిత్రముగ వెలువడును.

సంపు. ౮] బెజవాడ [సంచిక ౫

ఫిబ్రవరి ౧౯౩౫

అయ్యంకి వేంకటరమణయ్య,

సంపాదకుడు.

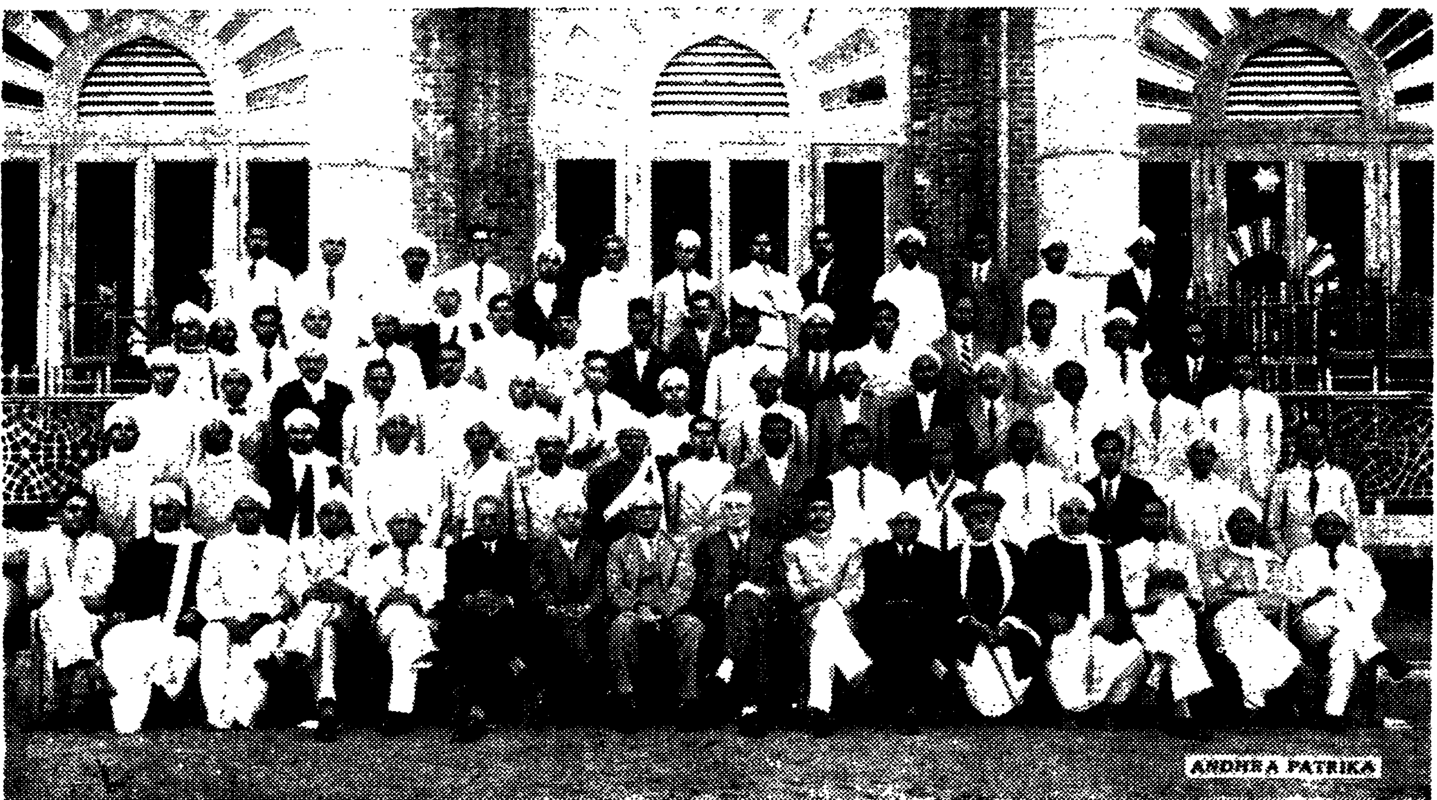
వాయువు ఎల్లవారికి ఎట్లు స్వాధీనమై యున్నదో
జ్ఞానముకూడ అట్లు స్వాధీనము కావలయును
ఉదకము ఎల్లవారికి ఎట్లు సేవ్యమై యున్నదో
జ్ఞానముకూడ అట్లు సేవ్యము కావలయును
సూర్యచంద్రమండలముల తేజస్సు ఎల్లవారికి
ఎట్లు సౌఖ్యప్రదముగా నున్నదో అట్లే
జ్ఞానముకూడ సౌఖ్యప్రదము కావలయును

— చిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహము.

వార్షికమూల్యము : సభ్యులకు రు ౩-౦-౦

ఇతరులకు రు ౫-౦-౦ విడిసంచిక రు ౦-౮-౦

ఉపాధ్యాయులకు గ్రంథాలయ నిర్వహణ తరగతులు

మదాృసు గ్రంథాలయ సంఘమువారిచే 16—12—34 నుండి జరుపబడెను.

పరబ్రహ్మాత్మికాం దేవీం భుక్తిముక్తి ఫలప్రదాం,
ప్రణమ్య నౌమి తా మేవ జ్ఞానశక్తిం సరస్వతీమ్.

౯-వ సంపుటము.

గ్రంథాలయ సర్వస్వము

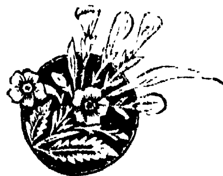
౫-వ సంచిక.

ఫిబ్రవరి 1935

మిత్రుడు

మిత్రు లందరు మిత్రులే మిత్రు డనగ
శ్రీజగన్మిత్రు డొకనికే చెల్లుగాక
ధాత్రి నితరుని మిత్రుగా దలచు టెల్ల
గాడిదను గోవు నొకగాడి గనుట గాదె.
సుకవిరచనలలో దక్క చూతమన్న
మిత్రు డనువాడు లేడు సూ ధాత్రియందు
ఈకలిని మిత్రలక్షణ మిగిరిపోయె
మిత్రశబ్దంబుమాత్రము మిగిలిపోయె
దవ్వు దాపనునట్టిభేదములు లేవు
కొలదిగొప్పల యంతరువులును లేవు
మరియు లేవు పరోక్షసమక్షములును
క్రొత్తప్రాతలు లేవు మిత్రులకు నిజము
ఆపదలయందు తప్పక యడ్డుపడుచు
కూరుమను మేలు మారుమేల్ కోర కెపుడు
అరమరలు లేక ప్రాణము లైన నిచ్చు
అట్టిఘను డొక్కడే మిత్రు డగును సుమ్మ
ప్రియము పలుకడు మొరమెచ్చుక్రియల జొరడు
హితము బోధించు బహునిష్ఠురతల కోర్చు
ఆకు పిందెనువలె సదా సాకు పొదిగి
మిత్రుసరిసాటి యొక్కండు ధాత్రి నున్నె?

—మంగిపూడి వేంకటశర్మ.

వయోజన విద్య

(యాతగిరి లక్ష్మీవెంకటరమణ, గ్రంథాలయ సేవకుడు.)

ప్రాచీనకాలమున భారతవర్షము సుభిక్షమై వెలయుచుండెను. గ్రామజీవనము సుఖప్రదమై యుండెను. ప్రజలు ఆరోగ్యవంతులై పెద్దలయెడ గౌరవము, దైవభక్తి కలిగి, సంతుష్టులై, స్నేహభావముతో అన్యోన్యసహకారమువలన జీవయాత్ర గడపుచుండిరి. ప్రజాజీవనమునకు గ్రామమే పునాదిగా నుండెను. ఏ గ్రామమునకు కావలసిన అవసరావశ్యకతలను ఆగ్రామవాసులే సమకూర్చుకొనువారు. గ్రామసంఘములు ఉమ్మడి ధనమును సేకరించి, దేవాలయములను, సత్రములను, చావిళ్ళను, తటాకములను బావులను శుభ్రపరచుచు గ్రామారోగ్యమును కాపాడుచు వైద్యసహాయము నొనగూర్చుచు పంచాయతులమూలమున సమస్తమైనజగడములను పరిష్కరించి స్నేహభావమును పెంపొందించి భూలోకస్వర్గముగా తలంపజేయుచుండెడివా రనిన నతిశయోక్తి యేమాత్రము లేదు.

ఆధునికకాలమున గ్రామము కడుహీనస్థితియం దున్నది. గ్రామవీథు లన్నియు మురికికాల్వలచేతను పెంటకుప్పలచేతను కప్పబడి దుర్గంధభూయిష్ఠమై యున్నవి. ప్రజ లనారోగ్యవంతులైయున్నారు. తగు వైద్యసహాయము లేదు. వృత్తులు నశించినవి. ఎల్లయెడల నిరుత్సాహము తాండవమాడుచున్నది. పెద్దలయెడ గౌరవభావము లేదు. ప్రజ లన్యోన్యకలహాకారులై తమ ధనప్రాణముల గోల్పోవుచున్నారు. తమ కాలమునంతను దురభ్యాసములందును వృథాకాలక్షేపములందును దుర్వినియోగము చేయుచున్నారు. జీవనోపాధి లేక నివాసయోగ్యముగా నుండక గ్రామప్రజలు క్రమక్రమముగా పట్టణములకు జేరుచున్నారు. ఇట్టిదుస్థితికి జ్ఞానహీనతయే ముఖ్యకారణము.

అజ్ఞానమును పోగొట్టునది విద్య. విద్యయనగా కేవలము చదువను వ్రాయను లెక్కలు వేయను నేర్చుకొనుటమాత్రము కాదు. విద్య కీమూడు విషయములును సాధనములు. ప్రయిమరీ పాఠశాలలోని విద్య ప్రజలమనస్సును దున్నుటవంటిది. దున్నినమనస్సుపై మంచివిత్తనములను చల్లి పైరు పండింపవలసియున్నది. ప్రజలబుద్ధిని వికసింపజేసి విజ్ఞానమును వెదజల్లవలెను. మనుజుని కాయికమానసికఆధ్యాత్మికశక్తులయొక్క సామరస్యమే విజ్ఞానము. విద్య మనుజునికి ఐహికాముష్మికసుఖముల నొనగూర్చునదై యుండవలెను. అట్టివిద్య కోమలవయసునం దున్న బాలురకే కాదు; ఈడుముదిరినవారికిగూడ సమకూర్పవలసియున్నది. మనదేశప్రజలు నూటికి 95 పాళ్లు వ్యవసాయమే వృత్తిగా గలిగి గ్రామములలో నివసించుచున్నారు. మనదేశసౌభాగ్యమంతయు వారిచేతులలో నున్నది. అట్టిజనసామాన్యమునందు జ్ఞానము వెదజల్లి ఉద్ధరించనిచో మనదేశ మధోగతిపాలు కావలసినదే.

ప్రభుత్వమువారు రాజకీయపరిపాలనమును క్రమముగా ప్రజల హస్తగతము చేయుచున్నారు. ఆయుర్వేదమునకు ప్రోత్సాహము నిచ్చుచున్నారు. గృహపరిశ్రమలకు దోహదమొసగుచున్నారు. ఆరోగ్యవ్యవసాయప్రదర్శనములను చూపుచున్నారు. మాదిరిపొలములను సేద్యముచేయుచున్నారు. సాధ్యమైనంతవఱకు ప్రైమరీ సెకండరీపాఠశాలలను నెలకొల్పుచున్నారు. గ్రంథాలయములకు ధనసహాయము చేయుచున్నారు. దీని నవకాశముగా గొని మనదేశమున గల విద్యావంతులును దేశసౌభాగ్యము నొనగూర్చుట కనువగు పెద్దలవిద్యయెడల శ్రద్ధవహించితగుమార్గముల నన్వేషింపవలసియున్నది.

ఈవిషయమున పూర్వము మన దేశమున నెట్లు జరుగుచుండినదియు ప్రథమమున విచారింతము. గ్రామప్రజలు పగలంతయును శ్రమపడి రాత్రి భోజనానంతరము విశ్రాంతి జెందుటకు చెరువుగట్టునకో, మర్రిచెట్టునీడకో, రచ్చరాతికడకో చేరుచుండిరి. గ్రామపెద్దలు అటకు విచ్చేసి తమ అనుభవములను, జ్ఞానమును, కథలరూపమునను ఉపన్యాసరూపమునను వెల్లడిచేయుచుండెడివారు. లోకకల్యాణము వాంఛించి సంచారముచేయు సాధువులు అట్టి గ్రామసమావేశములకు విచ్చేసి తమ ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానమును గ్రామప్రజలకు బోధించి వారిని ధన్యులను జేసెడివారు. గ్రామములందు నివసించుచు, సంస్కృతాంధ్రములందు పాండిత్యములను సంపాదించిన పెద్దలు అనుదినమును ఒక నియమితకాలమందు గ్రామప్రజల నాకర్షించి పురాణములను చదివి అర్థముచెప్పుచు తమ అనుభవమును, జ్ఞానమును, పురాణములందు గర్భితములైయున్న ధర్మమార్గములను తెలియజెప్పుచుండెడివారు. గ్రామప్రజ లందరును సమావేశమగుటకు దేవాలయ మొక ముఖ్యసంస్థగా నుండెడిది. గ్రామప్రజలు దేవాలయమును పూజాస్థానముగను, సభాభవనముగను, పాఠశాలగను, ధర్మశాలగను ఉపయోగించుకొనుచుండిరి. జాతీయప్రదర్శనములగు బొమ్మలాట, భాగవతములు, మన పురాణపురుషులచరిత్రను ప్రజాసామాన్యమునకు చక్కగ బోధించెడివి. హరికథలు భజనలు జనులలో భక్తిని పెంపొందించి భక్తిపారవశ్యులను జేయుచుండెడివి. పల్నాటి వీరచరిత్రము, బొబ్బిలి యుద్ధములను పాడి పాటగాండ్రు సంగీతమందభిరుచిని ధైర్యసాహసములను కలిగించుచుండెడివారు.

నవనాగరకతకు నిలయములగు పాశ్చాత్య దేశములందు పెద్దలవిద్యావ్యాపకమునకు ఏయేమార్గముల ననుసరించుచున్నారో కనుగొనుట లాభకరము. ఇంగ్లండుదేశమున పెద్దల విద్యను గూర్చి పాటుబడు సంస్థలు చాల గలవు. అచటి విశ్వవిద్యాలయములుగూడ ఆపనిని నెరవేర్చుచున్నవి. గ్రామములలో నుండు యువకులు కొంద ఱొక సంఘముగా జేరి తమ కేవిషయమున జ్ఞాన మవసరమో ఆసంగతిని తమ ప్రాంతమున నున్న విశ్వవిద్యాలయమువారికి తెలియబరచెదరు.

విశ్వవిద్యాలయమువారు వెంటనే అచట నొక తాత్కాలికపాఠశాలను నెలకొల్పెదరు. ఇంటి అద్దె, చిల్లర ఖర్చులను మాత్రము సంఘమువారు భరింపవలెను. ఉపన్యాసకుల జీతమును, ప్రయాణ ఖర్చులును, భత్యమును విశ్వవిద్యాలయమువారే భరింతురు. ఉపన్యసింపవలసిన విషయమునంతను ఉపన్యాసములక్రింద విభజించి ముందు వాని నచ్చొత్తించి ఆసంఘమునకు పంపెదరు. ఆవిషయమును వివరముగా తెల్పు గ్రంథనామములను అం దుదాహరించెదరు. పిమ్మట వారమున కొకతూరియో రెండు మార్లో తరిబీయతుకాబడిన ఉపన్యాసకులను పంపుదురు. ఉపన్యాసకుడు రెండుగంటల కాలముపన్యసించుచుండును. ఉపన్యాసానంతరము విద్యార్థులు ఉపాధ్యాయుని ప్రశ్నించి తమ సందేహములను తీర్చుకొందురు. విద్యార్థులు విషయములను గ్రహించినది లేనిది తెలిసికొనుటకు ఉపాధ్యాయుడు వారిని ప్రశ్నించును. ఉపన్యాసము లన్నియు పూర్తియైన పిమ్మట పరీక్షచేసి విద్యార్థులకు సర్టిఫికెట్టులను, బహుమతులను నిచ్చెదరు.

బ్రిటిషు పారిశ్రామిక విద్యాసంఘమువారు కూడ స్వయంసహాయముపై జీవించుకూలి వారలకు పెక్కుమార్గముల విద్యాదానము చేయుచున్నారు. ప్రత్యేక ఉపన్యాసముల నిప్పించుచున్నారు. విద్యాగోష్ఠుల నేర్పరచుచున్నారు వేసవిపాఠశాలలను తెరచుచున్నారు. గురువిద్యాలయములను స్థాపించుచున్నారు. ఈ సంఘమువారు 1926 సంవత్సరమున ప్రారంభ దినోత్సవమును జరిపిరి. వీరియుద్యమము ముఖ్యముగా పారిశ్రామిక సంఘముల కొఱకేర్పడినది. అందు వారు ప్రథమమున అర్థశాస్త్రవిషయములకు ప్రాముఖ్యము నిచ్చి పారిశ్రామికోద్యమమునకు నాయకులను వక్తలను తయారుచేయుటయే తమ యాశయముగా నుంచుకొనిరి. వారు తమ యాశయమున జయము గాంచిరని యే చెప్పవలసియున్నది.

1916 సంవత్సరమునుండియు ఆదేశమున మండల గ్రంథాలయసంఘములవారు కూడ పెద్దల చదువు వృద్ధిపరచుటకు పాటుబడుచున్నారు. వారు గ్రామపాఠశాలలను శాఖా గ్రంథాలయములుగా చేయుచున్నారు. అట్టి స్థలములకు ప్రజలు అయిదారుమైళ్లు దూరముగనున్నవారుకూడ పోయి గ్రంథములను గొంపోవుచున్నారు. కొన్ని మండలములవారు గ్రంథములను మోటారుబండ్లలో నుంచుకొని చదువరులున్నచోటికి గొంపోయి అందజేయుచున్నారు. ఆబండ్లలో పాటకులసంఘమును గాని నటకుల సంఘమును గాని కొనిపోయి ప్రదర్శనముల మూలమున ప్రజల జ్ఞానవంతుల నొనరించుచున్నారు. ఆసమయమందు వారు మంచి నాటక పుస్తకములను, పాటల పొత్తములను ప్రజల కిచ్చుచుందురు.

అమెరికాదేశమునందును వయోజనవిద్యావ్యాపకమునకు అనేకసంస్థలున్నవి. అచట విశ్వవిద్యాలయమువారు సమీపగ్రామములలో గాక విద్యాలయసమీపముననే తాత్కాలిక పాఠశాలల నేర్పాటుచేయుదురు. ప్రభుత్వమువారు ఈ సంస్థలకు ప్రత్యేకగ్రాంటులనిచ్చుచున్నారు. ఈ పాఠశాలలలో గరపు విద్య డిగ్రీవిద్యలకు సామీప్యములో నుండును. సంయుక్తపారిశ్రామిక విద్యాసంఘమువారు ట్రేడు యూనియను సభ్యులకు విద్యనొసగుచున్నారు. అమెరికాలో న్యూయార్కుషైరులో ఒక సరస్సుసమీపమున 1874 సం॥న స్థిరమైన వేసవిపాఠశాల స్థాపింపబడెను. దానిలో నూర్గురు స్థిరమైన అధ్యాపకులున్నారు. అచట తర్బీయతుపొందుటకు ఆరు వారములు పట్టును. పిమ్మట వందలకొలది వేసవిపాఠశాలలు దేశమందంతటను వెలసినవి.

ఫ్రాన్సుదేశమున ఉపన్యాసముల మూలమున జనసామాన్యమునకు విద్య గరపుటకు ఆ ప్రభుత్వమువారు ధనసహాయ మొసగుచున్నారు. స్వచ్ఛందసేవకులు (యూనివర్సిటీ పాప్యులర్సు) అను సంఘములను నెలకొల్పి ప్రజలకు ఉత్తమతరగతివిద్య నొసగుచున్నారు.

కొన్ని యేండ్లక్రితము డెన్మార్కుదేశమున ప్రజలు నిరక్షరకుక్షులై దరిద్రావస్థలో నుండిరి. మనదేశమువలె వారికిని వ్యవసాయమే జీవనాధారముగానుండెను. అప్పుడు వారు మేల్కాంచి జనసామాన్యమునందు విద్యను వ్యాపింపజేసి, పాలు, పెరుగు తయారుచేయుట యను జాతీయ పరిశ్రమను చేపట్టి మంచిస్థితికి వచ్చియుండిరి. ఆదేశమున తప్పక ప్రతిగ్రామముననను ఒకసర్వజనమందిర ముండును. ఆమందిరము, ఒకప్రక్కను గ్రంథాలయము, పఠనమందిరములోను, రెండవప్రక్కను ఉపన్యాసవేదికతోను శోభించు

చుండును. గ్రామప్రజలు తమ దినచర్య ముగిసినపిమ్మట ఆమందిరమున సమావేశమగుచుందురు. ఆ మందిరములందు అప్పుడప్పుడు విశ్వవిద్యాలయపండితులును, విద్యార్థులును గ్రామస్థులకు అవసరమగునట్టియు, ఉపయుక్తమైనట్టియు విషయములను ఉపన్యసించుచుందురు.

పాశ్చాత్యదేశములన్నిటిలోను ప్రజలందరు చదువను వ్రాయను నేర్చియుండుటచేత సంచారగ్రంథాలయముల మూలమున వయోజనవిద్యావ్యాపకమున కెక్కువ వీలుగా నున్నది. వయోజనవిద్య యేసూత్రములపై నాధారపడియుండవలెనో తెలియజేయుచు ఒక అమెరికను ప్రముఖుడిట్లు చెప్పెను. వయోజనవిద్య యితర విద్యాపద్ధతులతో మూడువిషయములందు భేదించును. (1) ఒకరి ఉత్కృష్టానుభవమును మరియొకరికి తెలియబరచుకొనుట కవకాశము కలుగచేయుటయే దీని ముఖ్యోద్దేశము. (2) నిజమైన విద్య స్వానుభవముతోగాని బాహ్యాధికారములతో కూడియుండరాదు గావున చర్చాపద్ధతులతో ప్రారంభింపబడవలయును. (3) అట్టి చర్చలయందు గురువుగాని నాయకుడుగాని మార్గదర్శకుడుగా నుండవలెను గాని శాసనాధికర్తయై యుండకూడదు. పద్ధతి చిన్న సంఘములకే వర్తించును గాని జనసమూహమునకు విద్యగరపుటకుగాని ఉపన్యసించుటకుగాని వీలునివ్వదు. ఈ పద్ధతియందు గ్రంథములకు స్థానములేనట్లు తోచునుగాని అవి కొంతవఱకు నూతనఫక్కిని ఉపయోగములోనికి వచ్చుచుండును.

ఇంతవఱకు మనదేశములో నుండిన పూర్వపద్ధతులును పాశ్చాత్యదేశములలో ప్రకృతము అనుసరించుచున్న వివిధమార్గములును అభిప్రాయములను గమనించియున్నాము. ఇటుపైని మనదేశమున పల్లెలందు పట్టణములందును పాఠశాలకు పోయి చదువుకొనుటకు ఈడుమీరిన వారు ఎన్నితరగతులవారున్నారో వారందరికి ఎట్టివిద్య ఆవశ్యకమో కనుగొందము. గ్రామములలో (1) సంస్కృతాంధ్రములందు పూర్వఫక్కిని పండితులై పూర్వార్జిత భూములపై నాధారపడువారును (2) ఆంగ్లేయవిద్యను కొంతవఱకభ్యసించి భగ్నమనోరథులై తిరిగి పల్లెలకు జేరి పూర్వార్జితపుఆస్తితో జీవయాత్ర గడుపువారును (3) ప్రైమరీవిద్య నభ్యసించి వ్యవసాయమో చేతిపనులో వృత్తిగాగలవారును, విద్యాగంధ మేమియు లేక వ్యవసాయమో, కూలిపనియో వృత్తిగా గలవారును కలరు. పట్టణములలో (1) పాశ్చాత్యవిద్యలలో ప్రావీణ్యమును జెంది పరిపాలనాచక్రమునందు తిరుగువారును (2) వర్తకము మొదలైన స్వతంత్రవృత్తి నవలంబించి పుష్కలముగా ధనము సంపాదించి స్వేచ్ఛగా జీవించువారును (3) కొంతవఱకు ఆంధ్రఆంగ్లభాషల నేర్చి కలముపోటువలన జీవించువారును, (4) కూలి నాలి చేసి జీవించు పాటకపుజనమును ఉన్నారు.

పై అన్నితరగతుల ప్రజలకును ఆవశ్యకమును, ఉపయుక్తమును అగు విద్యను నాల్గు తరగతులుగా విభజింపనగును. మొదటిది వృత్తికి సాధనభూతమైనది.

మనదేశమున బహుజనులకు వ్యవసాయమే ప్రధాన వృత్తిగా నున్నది. వ్యవసాయకులు ప్రాతపద్ధతిని సేద్యము చేయుచున్నారు. పాశ్చాత్యదేశములలో నవీనపద్ధతి ననుసరించి తక్కువ విస్తీర్ణముగల భూమిలో నెక్కువ పంట పండించుచున్నారు. మన రైతులకు కొలదిగ శాస్త్రపద్ధతుల నలవడజేసినయెడల తమపద్ధ

తుల నభివృద్ధిచేసికొని లాభమును పొందగలరు. వ్యవసాయమునకు సహాయముగా గృహపరిశ్రమలు ఇంకను కొన్ని నిలిచియేయున్నవి. వడుకుట, నేయుట, అద్దకముచేయుట, తివాసీలు నేయుట, బుట్టలు అల్లుట, బొమ్మలు చేయుట, వడ్రంగము, కమ్మరము, చెప్పులుకుట్టుట మొదలగునవి శాస్త్రపద్ధతుల నభివృద్ధిపరచినయెడల దేశము సుభిక్షమై వెలయగలదు.

రెండవది పౌరసత్వపు హక్కు-బాధ్యతల నలవడజేయునది. హిందూదేశప్రజలు సహజముగ తెలివైనవారు. వారియందు వ్యవహారదక్షత, విమర్శనాజ్ఞానము కలదు. అట్టివారికి కొలదిగ దేశచరిత్రము, భూగోళశాస్త్రము, అర్థిక రాజకీయశాస్త్రములను బోధించినయెడల రాబోవురాష్ట్రీయ స్వపరిపాలనమును సమర్థతతో నిర్వహింపగలరు. మూడవది ఆత్మసంరక్షణకు వినియోగపడునది. మనపూర్వులు తమగృహములను, ఉపకరణములను, పరిసరప్రాంతములను శుభ్రముగా నుంచుకొని ఆరోగ్యవంతులై యుండెడివారు. సాధారణరోగముల కండ్లలో స్త్రీలే గృహవైద్యము చేసి పాపుకొనెడివారు. ప్రస్తుతము చిన్నజబ్బులకు సయితము డాక్టరులను వెదకికొనుచు పట్టణములకు పోవలసిన వారైరి. ప్రతిమనుజుడును శరీరమునకు తగిన వ్యాయామము చేయుచుండవలెను. లేనియెడల శరీరము జబ్బుస్థితిలో ప్రవేశించును. వారికేకాక వారిసంతానమునకు కూడ చాల నష్టదాయకము. కావున కొలదిగ ఆరోగ్యశాస్త్రము, వ్యాయామశాస్త్రము, ఆయుర్వేదము నేర్పవలెను.

నాల్గవది ఆత్మవికాసమునకును, మనోవికాసమునకును ఉపకరించి మనుజుని ఆనందనిమగ్నునిగా జేయునది. మనుజుడు శరీరమునే గాక మనస్సునుగూడ సంతృప్తిపరచిన గాని సంపూర్ణానందము పొందజాలడు. అందుల కనువగు నీతి, మత, సాంఘికవిషయములును బోధింపవలెను. మనసారస్వతమునందు సద్గుణములను బోధింపగల గ్రంథము లనేకము లున్నవి. అట్టివి చదివింపవలెను. చదివి వినిపింపవలెను. కళలయందు కొందరికి ప్రీతి యుండు. అట్టివారికి వానిని సమకూర్పవలెను.

పైని పేర్కొనబడిన నాల్గుతెరగతుల విద్యను జను లందరిలో వ్యాపింపజేయుటకు తగు మార్గములను నాకు తోచినంతవఱకు మనవిచేయుచున్నాను. ప్రయోజనవిద్య వ్యాపింపజేయుటకు గ్రంథాలయములు కొంత పని చేయవలసియున్నది. ప్రతిపట్టణమునందును వెంటనే పౌరజన గ్రంథాలయములను స్థాపింపవలెను. అధమము పెద్దగ్రామములందయినను తప్పక ఒక ధర్మ గ్రంథాలయము వెలయవలెను. గ్రంథాలయమువలన జదువను వ్రాయను నేర్చుకొనిన ప్రతివారును తమకు కావలసిన జ్ఞానమును పొందగలరు. గ్రంథాలయముననే గ్రామములో నున్న పండితులవలన పురాణపఠనము నేర్పాటుచేయించవలెను. ఆంధ్రఆంగ్లవిద్యను కొంతవఱకభ్యసించిన విద్యార్థులలో సేవాపరత్వము చాల గలదు. అట్టివారిని ప్రోత్సాహపరచి రాత్రిపాఠశాలలను తెఱచి జనసామాన్యములో అక్షరజ్ఞానమును వ్యాపింపజేయవచ్చును.

రెండవది సంచారగ్రంథాలయముల మూలముగ అక్షరజ్ఞులకు గ్రంథములను అందింపవచ్చును. గ్రంథములేగాక పత్రికలుగూడ జ్ఞానమును వ్యాపింపజేయుటకు మంచి సాధనములు. ప్రతి జిల్లాబోర్డుసహాయమున గ్రంథాలయముల పేటికలను తయారుచేయించి చదువరు లున్న ప్రతి గ్రామమునకును పంపవచ్చును. ఈపని స్థానిక

సంస్థలకు మిక్కిలి సులభము. ఏలననగా చాల గ్రామములలో ప్రయిమరీ పాఠశాల లున్నవి. అందు పెక్కురు దేశాభిమానులగు యువకులు ఉపాధ్యాయులుగా నున్నారు. వారు గ్రంథవ్యాపనను సంతోషముతో చేయగలరు. తాలూకాబోర్డులు ప్రతి వత్సరమును కొంత ధనమును ప్రయిమరీ, సెకండరీ విద్యకొఱకు వెచ్చించుచున్నారు. బాలబాలికలు పాఠశాలలో నేర్చుకొనినవిద్య పాఠశాల వదలిన పిమ్మట వృద్ధిపొందించుకొనుమార్గములులేక క్రమముగా చదువుటగూడ మరచిపోవుచున్నారు. అందువలన లోకలుబోర్డులును, మ్యునిసిపాలిటీలును సంచారగ్రంథాలయములను పోషించుట తమ విధిక్రింద భావించవలెను.

తాత్కాలిక పాఠశాలల మూలమున విద్యగఱపుట మూడవ పద్ధతి. పాశ్చాత్యదేశములలో తాత్కాలిక పాఠశాలల నెట్లు నడుపుచున్నారో పైని వివరించియుంటిని. మన దేశమున కనుకూలమగు కొలది మార్పులతో దాని నవలంబింప వచ్చును. నాల్గవ పద్ధతి విడియుపన్యాసముల నిప్పించుట. అక్షర జ్ఞానము లేని జనసామాన్యము మన దేశమున విస్తారముగా గలదు. అట్టివారిని ముందు మనము గమనింపవలెను. ఈ పనిని సక్రమముగా నెరవేర్చుటకు బలిష్ఠమైనట్టియు, ధనసంపద కలిగినట్టియు సంస్థ దీనికి పూనుకొనవలయును. 1926 సం॥న మనఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయమువారు ఉపన్యాసకులను తయారుచేసి గ్రామములవెంట బంపుటకు ప్రయత్నములు చేసియున్నారు. కొన్నిలోకలుబోర్డులును, మ్యునిసిపాలిటీలును ధనసహాయముచేయుటకు వాగ్దానము చేసియున్నవి. తిరిగి ఆయుద్యమ మేకారణమువలననో విరమింపబడెను. ప్రస్తుతము చిన్నమొత్తుననైనను ఆంధ్రదేశగ్రంథాలయసంఘమువారు మండలసంఘముల సహాయముతో పని ప్రారంభింపవలెనని కోరుచున్నారు. విషయములు ప్రజాసామాన్యమునకు సులభగ్రాహ్యమగుటకు మాజికులాంతరు సాహాయ్యముతో ప్రదర్శించిన యెడల చూచువారు మిక్కిలి ఆనందించెదరు. దాని లాభమును పూర్తిగా పొందెదరు. దీని కంతకును ధన మెక్కడినుండి వచ్చునని నిరుత్సాహపడకూడదు. తగినవారీ యుద్యమము చేపట్టి సాగించినయెడ ధనమునకు లోటుండదు. దాతలు తమంతటనే బయలుదేరెదరు.

గ్రామగ్రంథాలయోద్యమము – సంచారగ్రంథాలయములు.

(జటావల్లభుల పురుషోత్తంగారు, ఎం. ఏ.)

ప్రజలకు చదువుపిచ్చి పుట్టిననేగాని గ్రంథాలయములు స్థాపించుటకు వారు గడంగరు. గ్రంథాలయము లెదుటగ గాన్పించుచున్ననే కాని ప్రజలదృష్టి గ్రంథపఠనముపైకి పోదు. ఈ యన్యోన్యాశ్రయదోషమును నివారించుటకు సంచారగ్రంథాలయములు మిగుల సమర్థములు. అనేకగ్రామములకు గలసి యొక సంచారగ్రంథాలయము చాలును. ఇట్టిసంచారగ్రంథాలయములు గ్రంథముల నుచితముగ ప్రజలయిండ్లకు దీసికొనివచ్చును. కాన గ్రంథములను చదువువారిసంఖ్య చాల నుండును. ఈవిధముగ గ్రంథపఠనమునకు ప్రజ లలవడిన పిమ్మట వారంతట వారే తమతమగ్రామములలో గ్రంథాలయములను స్థాపించుకొందురు. ఈ విధముగ సంచారగ్రంథాలయములు గ్రామగ్రంథాలయములకు బీజములు కాగలవు.

ఇట్లు గ్రంథాలయములసంఖ్య పెరుగుటతో బాటు మఱొకలాభముగూడ గలుగును. అది యేదన, సంచారగ్రంథాలయములు సహజముగ రాష్ట్రములోని లేదా జిల్లాలోని విద్యాధికులును దేశభక్తులును, ననుభవశాలురును నగు పెద్దల చేతులలోను నుండును గాన గ్రామవాసులచే నేయేవిధములగు గ్రంథములను చదివింపవలెనో యా విద్యాధికులే నిర్ణయించి తమ సంచారగ్రంథాలయములలో సత్కృష్టగ్రంథములకు మాత్రమే తా వొసగి వానినే ప్రజాళి కందచేయుచు ప్రజలకు ప్రస్తుతము సాధారణముగ నున్న పనికిమాలిన గ్రంథములపై వ్యామోహమును పోనణచగలరు. ప్రస్తుతము మనదేశమున కేవిధమగు గ్రంథము లవసరమో యెఱుగకుండగనే నేడు గ్రామగ్రంథాలయస్థాపకులును, పాఠకులును వర్తించుచున్నారు గదా! దేశము అట్టుడికిన ట్లుడికిపోవుచుండగ నవలలతోను నాటకములతోను కాలక్షేపము చేయువారి నేమనవలయును? ప్రస్తుత మన్నివిషయములకంటెను రాజకీయార్థిక విషయముల కెక్కుడు ప్రాముఖ్యము రావలసియున్నది. భారతదేశము జాతిగ నేర్పడవలసియున్నది. పౌరసత్వపు హక్కులు మున్నగు విషయము లెన్నియో ప్రజలకు తెలియవలసియున్నవి. ఆవిషయములకు సంబంధించిన గ్రంథములు విరివిగ రచింపబడి దేశముపై వెదజల్లబడవలెను. ప్రస్తుత మట్టిగ్రంథములు రచింపబడుచున్నను వానిని కొనువారు లేరు. గ్రంథాలయములలో కూడ నవలలు మున్నగు వానికి గల ప్రాముఖ్యము వీనికి లేదు. రోముపట్టణము మండుచుండగ నీరో అను నాయన పాడుచుండె నను నట్లు నేడు మన దేశ మిట్లుండ దీనిని జక్కజేయు సాధనముల నరయుటకు మారుగ మనము వినోదములకై పరుగిడుచున్నాము. దేశభక్తు లగువారు గ్రంథాలయోద్యమములో ప్రవేశించి ప్రజలు నేడు దేశకల్యాణమున కవసరమగు గ్రంథములను బ్రజలు చదివి పౌరసత్వపు హక్కులు మున్నగు వానిని గుర్తించుటయే కాక సమస్తవిధముల జాతీయతను పెంపొందించునట్లుగ గ్రంథాలయములను స్థాపించి వాని నుపయోగించుకొనునట్లు చేతురుగాక!

విజ్ఞానసంపన్నులీ యుద్యమమునకు గడంగుచో దేశములో నవసరమగు విజ్ఞానము ప్రబలుటయే కాక సద్గ్రంథకర్తలకుగూడ ప్రోత్సాహము గలుగును.

చెన్నపురి ఆంధ్రనగరము కాదా?

శ్రీ బుర్రా శేషగిరిరావుగారు, శ్రీభారతీతీర్థప్రధాని.

మన దాక్షిణాత్యుల కనేకులకు చెన్నపురి యరవవారిదే యనియు నం దాంధ్రులు వలస వచ్చిన పరదేశులనియు నభిప్రాయము గలదు. కాని ఇది కేవలము భ్రమ. చెన్నపురి యసలు చరిత్ర ఆంధ్రసాహిత్యములో గలదు. చెన్నపురిని తొలుదొల్త స్థాపించినవారు ఆంధ్రులు, పద్మనాయక వెలమలు, వేంకటగిరిమహారాజవంశము వారిబంధువులు, మేనమామలు, రాజ్యాధిపతులు దామెర్లవారు. వీరిలో దామెర్ల అంకభూపాలు డను వీరుడు రచియించిన "ఉషాపరిణయము" అను అయిదాశ్వాసముల ప్రబంధములోని వంశవర్ణమున నీ చెన్నపురి కట్టిన వృత్తాంతము గలదు. కృతికర్తగారిసోదరుడు దామెర్ల వేంకట భూపాలుడు చెంజీ (జింజీ) నగరమును జయించి తమతండ్రి చెన్నభూవరుని పేర "చెన్నసముద్రము" అను పట్టణము కట్టించెను. వీరి మరియొకసోదరుడు అయ్యనృపతి తమతండ్రి పేర ప్రళయకావేరీ (పులికాటు) మైలాపురముల మధ్య "చెన్నపట్నము" కట్టించెను. ఈయంశములీ "యుషాపరిణయము" న నిట్లు తెలుపబడినవి.

క. శంకరనిభయశు లోకభ
భయంకరనమదారివీరహారిన్ రణని
శ్శంకుని జెన్నేంద్రుడు చిన
వేంకటవిభు వెంగమందు వెలయం గనియెన్.

మ. రహి నవ్వేంకటధారుణీరమణుడు డా
రా, తండ్రిపే రొప్పగా
మహి జిత్రం బగు చెన్నసాగరము ధ
ర్మస్ఫూర్తి గట్టించె న
త్యహరీశోదిత తేజు గృష్ణఘనవా
హాధీశజున్ వాలి బ
ల్వహినే జెంజిరమాధ్యు డ్రుంచి శుభలీ
లం గాంచె రామోన్నతిన్.

తే. ప్రళయకావేరి మైలాపురంబు గల్పి
బీరమున బోర నది మట్టుపెట్ట దండ్రి
పేర దన్మధ్యభూమిని బృథువిభూతి
నలవరిచె జెన్నపట్టణ మయ్యనృపతి.

ఈదామెర్లవారిది రాజ్యాధిపవంశమని యీ క్రిందిపద్యమందు గలదు:

క. ఏవంవిధకీర్తిమహా
ప్రావృతహరిదంతధరణిపాలకపటలీ
పావనదామెరవంశకు
భావహవీక్షునకు దేవతాధ్యక్షునకున్.

వీరియింటియాడుపడుచును వేంకటగిరి శ్రీ వెలుగోటివారి కిచ్చినట్లు:

చ. గుణవిధి వేంకటమ్మ వెలి
గోటికులాంబుధిపూర్ణిమాసుధా
ఘృణి యగు రంగభూపమణి
కిన్ సహధర్మిణియై జగజ్జన
ప్రణుతు గుమారరంగనర
పాలు మహామహు నేచభూధవా
గ్రణి రణశూరు సింగవిభు
గాంచె గుమారుల మేరుధీరులన్.

ఇంతకు పూర్వతరములో శ్రీవెలుగోటివారి యాడుబిడ్డను వీరిపూర్వులలో నొకరి కిచ్చినట్లు:

క. వెలుగోటితిమ్మభూధవు
వలనన్ జనియించినట్టి వనితామణి వేం
గళసాధ్విని ధర్మప్రభు
తిలకుం డుద్వాహమయ్యె ధీరస్తుతుడై.

అను పద్యములో శ్రీ దామెర్ల ధర్మప్రభుని గూర్చి కలదు.

ఇందువలననే గాబోలు, నేటికిని వేంకటగిరి ప్రభు వంశీయులకు చెన్నపురివారి జీవితమందు మమకారము కనబడుచున్నది. చెన్నపురి యాంధ్రులు కట్టినది. ఆంధ్రులు రాజ్యము చేసిన స్థలము ఆంధ్రులదే. అరవలే వలస వచ్చినవారు.

పుస్తకజ్ఞానము.

పుస్తకములు జ్ఞానభాండారములు. మన జ్ఞానాభివృద్ధి కవి అత్యధికసహాయకములు. అయినను బాలురశిక్ష కవియే సర్వోచ్చస్థానములు కావు. స్వాభావికసాధనములుకూడ కావు. ఎందుకనగా-వానియందుత్పాదకశక్తి లేదు. అవి కేవలము సహాయసాధనములు. సాధ్యము లెట్లగును? సూక్ష్మదర్శక యంత్రములు, దుర్భిణీయంత్రములు, కన్నులకు సహాయపడుచున్నవి. అనేకసమయములలో మన కాశ్చర్యకరముగ తోడుపడుచున్నవి. కాని వాని ప్రయోజనముపై నాధారపడి కన్నుల యుపయోగమును తక్కువ చేసికొనము. అట్లే ఆ యంత్రములను బహిష్కరించుటయు లేదు. మన జ్ఞానప్రవాహమునకు పుస్తకము లాదిమూలములు కావు. అవి నేత్రమునకు ఉపనేత్రములు, లేక సూక్ష్మదర్శక యంత్రములు. మన స్వాభావికజ్ఞానమునకు మూల మేది? జీవనముయొక్క అనుభవము, మననము, విచారము, పిమ్మట మనకార్యములు, మనల ననుభవవేత్తల జేయును. వీనిని వెంటనిడుకొని జీవనమార్గముపై నడచు మానవునకు పుస్తకములు సహాయముచేయును. అపరిశుద్ధము నుశుద్ధము చేయును. సంకుచితమును విస్తృతము చేయును. ఇంతేకాని అనుభవశూన్యుడైన మానవునకు పుస్తకములు నిరర్థకములు. బంజరు భూమిపై వర్ష మెట్టిప్రభావమును పడవేయును?

పుస్తకములు పద్యమయము లగుటచేత కొంచె మస్పష్టముగా నుండవచ్చును, కాని. అవి సత్యమున కతిసమీపములు. ధాతువుయొక్క పరిజ్ఞానము లేనివానికి భూగర్భశాస్త్ర మెందుకు? అట్లే శ్రద్ధాభక్తులు లేని మోటు జనునకు ధార్మికసిద్ధాంతము హృదయము నంటదు. ఈ విధముగనే గద్యపద్యమయ సాహిత్యము మోటుపండితుని సుశిక్షితుని జేయజాలదు. ఎందుకనగా జీవితానుభవములో లేదు. పుస్తకజ్ఞానము కేవలఛాయామాత్రము లేదా ప్రతిధ్వనితో సమానము. అనుభవమున నార్జించిన సత్యజ్ఞాన మట్టిదికాదు. అది విచారశీలుని యంతఃకరణము సుప్పాంగజేసి లీన మొనర్చుకొనునట్టిది.

ఈ యనుభవము ఇంగ్లండు మొదలగు దేశములలో చాల తక్కువ. అమెరికనుల ధ్యానము మాత్ర మీవంక కాకర్షింపబడినది. **1922** వ సం॥రమున అమెరికాయందొక సంచార శిక్షణాలయ మేర్పాటు చేయబడినది. ఫలితమును పరీక్షించుటకే మొదలిది ప్రారంభింపబడెను. పరీక్ష సఫలమయ్యెను; "ఓమనీబస్ కాలేజి"యను పేరుతో ప్రకృత మొక గొప్పసంస్థ యేర్పాటుచేయబడినది. సంచారమూలముననే విద్యార్థులకు శిక్ష గఱపబడును. ఈ కాలేజికి పుస్తకము లేవియులేవు. మోటారు

"బన్సు"లు వారి గ్రంథములు. ఈ "బన్సు"లలో కూర్చుండి యిచ్చటి విద్యార్థులు నానావిధ విషయజ్ఞానమును సిద్ధింపజేసికొందురు. ఉదాహరణమున కొక్క విషయము: సామ్యవాద పద్ధతి నభ్యసింపవలె ననుకొందము. విద్యార్థులు తమ యధ్యాపకులతో కూడ పెద్ద పెద్ద నగరములకు వెళ్ళి అచ్చట నిర్ధనులు, శ్రమకరులున్న తావు చేరుదురు. వారిజీవన వైచిత్ర్యము ననుభవము గావించుకొని సమస్తసమస్యల నధ్యయనము చేయుచు, పూర్ణజ్ఞానమును సంపాదింతురు.

భూతత్త్వ విజ్ఞానవర్గవిద్యార్థి దాని తత్త్వ రహస్యము మఱుగువడి యున్న చోటికి వెళ్ళి నిరీక్షించును. సమస్తవిషయములం దిట్లే నిర్వర్తించి యీసంస్థ అల్పకాలమునందే వేలకొలది విజ్ఞులను తయారుచేసినది. దిన ప్రతిదినమున కాశ్చర్యకరమైన యున్నతి నందుచున్నది.

నిర్జన ప్రదేశములందు మైదానములో "అధ్యయన" మొనర్చుట మన ప్రాచీనార్యుల పద్ధతి. భారతవర్ష ఋషులు మునులు, తమ శిష్యులకు, వనములందు, పర్వతప్రదేశములవద్దను, నదులయొడ్డున శిక్ష నొసగుచుండిరి. ప్రకృతి యొడిలో నుంచుటయే వారి ప్రధానోద్దేశము. ఇప్పటి యార్యగురుకులములు, కవిరవీంద్రుని శాంతినికేతనము ఇట్టి ప్రణాళికలోనివే! ప్రాచీనార్యులశోభ యిచ్చట కానవగును. చెట్లక్రింద పచ్చని మైదానములలో చదువుచున్న గురుకులబ్రహ్మచారులు ప్రాచీనఋష్యాశ్రమ "తేజఃకణములు" గా నగపడుదురు. ప్రకృతివిద్యా ప్రణాళిక, సౌధములవయి కర్ఫీలో విద్యార్థులను చేరగిలబడ వేయుచున్నది. మహాభోగబద్ధస్పృహ కది ప్రథమనిదర్శనము. ఈశిక్షకు తిలాంజలి విడువవలెను. విశాల వనభూములలో నిరీక్షణముమూలమున విద్యాప్రాప్తి నొంద బ్రయత్నింపవలెను. కాని కేవల పుస్తకముల మూలమున గాబోవునది లేదు. పుస్తకము లేమనుష్యునిగాని సఫలుని చేయజాలవు.

కేవలము పుస్తకజ్ఞాను లయినందుననే మన వారు కన్నులు తెరచి నడచుచుండికూడ దేనిని గాని చూడజాలకున్నారు. అవగాహన మొనర్చుకొనజాల కున్నారు. దీనికి కారణ మిది: తక్కిన యింద్రియములకువలె నయనములకు 'క్రమశిక్ష' లేదు కావున మన స్వాభావిక నిరీక్షణశక్తి రానురాను క్షీణించిపోవుచున్నది. కాలేజీలలోను పాఠశాలలలోను పదార్థజ్ఞానమున కే ప్రథమస్థాన మిచ్చుటకూడ మిక్కిలి యవసరము. పుస్తకములు, పరీక్షలతో విద్యార్థుల, జీవనానుభవమును తుడిచివేయుట నిర్జీవప్రతిమలను తయారుచేయుట కావున పాఠశాలలు విద్యార్థులకు కేవలము పుస్తకజ్ఞానముననేగాక అనుభవమూలమున బోధనలు సలుప ప్రయత్నింపవలెను. —సాధన పత్రిక.

గ్రంథాలయములకు విరాళములు

1934–35 సంవత్సరమునకు ప్రభుత్వమువారి సహాయము

చెన్న రాష్ట్ర ప్రభుత్వమువారు ఈ సంవత్సరము గ్రంథాలయములకు ప్రజాకృషిచే నడుపబడుచు 1860 సంవత్సరపు నెం. 21 వ చట్టముప్రకారము రిజిష్టరైనవానికి, 19,450 రూపాయలు విరాళము లొసంగిరి. ఇందు ఆంధ్ర మండలముల భాగము 8695 రూపాయలు,

అన్ని మండలములందలి గ్రంథాలయములకును కొద్దిదో గొప్పదో విరాళములు వచ్చెను గాని అనంతపురము మాత్రము గాన్పించుట లేదు. అచటనుండి దరఖాస్తులు రాలేదు గాబోలును. మొత్తము రాష్ట్రమంతటను 97 గ్రంథాలయములకు మాత్రము విరాళము లీయబడినవి. ఇందు ఆంధ్రమండలములలోనివి 44 గ్రంథాలయములు.

ఈగ్రాంటుల డబ్బు వ్యయమును జూపినపిదప నీయబడును. ఈడబ్బును పుస్తకములకే ముఖ్యముగ ఉపయోగింపవలెను గాని భవన నిర్మాణమున కుపయోగింపరాదు.

స్థానిక సంస్థలక్రిందను, ఇతర సంఘముల క్రిందను గల గ్రంథాలయములకు కావలసిన పుస్తకము లేవో ఆపట్టికను ధరలతో జిల్లావిద్యాశాఖాధికారియంగీకారమును బడయవలెను. సహకారసంఘములు పోషించు గ్రంథాలయములు తమజాబితాలను సహకార సంఘముల రిజిస్ట్రారుఅంగీకారములకు బంపవలెను.

ప్రభుత్వమువా రెంత యిచ్చుచున్నారో ఆమొత్తమునకు సరియైనదానిని తాముగూడ ఖర్చుచేయవలసియుండును.

స్థానికసంస్థలుగాని యితరసంఘములుగాని తమ కుండు డబ్బులోనుండి, చందాలలోనుండి మాసపత్రికలు కొనుటకును, పుస్తకములను బైండు కట్టించుటకును, పట్టికల నచ్చొత్తించుటకును జేయుఖర్చు గ్రాంటుతో సమముగ ఖర్చు చేయవలెనన్న మొత్తమున జేరగలదు. కాని సిబ్బందికిని, వార్తాపత్రికలకును, భవనములను బాగుచేయించుటకును అగుఖర్చు ఇందు జేర్పవీలులేదు.

ఇందుతో జతపరుపబడిన మొత్తములను సరియైన వోచర్లు జూపినపిదప స్థానికసంస్థలకును, సహకారసంఘములరిజిస్ట్రారునకును స్వాధీనము చేయవలసినదిగ అక్కౌంటెంటు జెనరలుగారికి ఉత్తరువు లొసంగబడినవి.

ఈమొత్తము 1934-35 సివిలుబడ్జెటు అంచనాలలో గ్రంథాలయములకు ప్రత్యేకింపబడిన 20 వేలనుండి యీయబడును.

ఆంధ్రమండలములందు విరాళములను పొందిన

గ్రంథాలయములు

బళ్లారి మండలము	
డైమండుజూబిలీ లైబ్రరీ మునిసిపలు హైస్కూలు, ఆదోని	రు 200
మ్యునిసిపలు పబ్లికులైబ్రరీ, బళ్లారి	200
సన్మార్గ థియాసాఫికలు లాడ్జి ఫ్రీ రీడింగు రూం అండ్ లైబ్రరీ, బళ్లారి	200
చిత్తూరు మండలము	
గాంధి రీడింగురూము అండు చిన్నగజైవీధి రీడింగురూం, తిరుపతి	400
కడప మండలము	
జిల్లాబోర్డు లైబ్రరీ, కడప	350
గంజాం మండలము	
కృష్ణసింహపతగరు లైబ్రరీ, ఆస్కా	150
కోఆపరేటివు సెంట్రలుబ్యాంకిలైబ్రరీ, ఆస్కా	100
మ్యునిసిపలు పబ్లికులైబ్రరీ, బరంపురం	300
కనకమంజరి లైబ్రరీ, జోయిరాణి	300
శ్రీరామకృష్ణ సేవాశ్రమ గ్రంథాలయం- ఇచ్ఛాపురం.	200
పబ్లికు లైబ్రరీ, కల్లికోట	200
జిల్లాబోర్డు లైబ్రరీ, రంభ	300
జగన్నాథ పతగరు లైబ్రరీ, సురడ,	200
తూర్పుగోదావరి మండలము	
ఆలమూరు సహకార భూమితనఖా బ్యాంకు లైబ్రరీ	200
శ్రీ ఈశ్వర పుస్తక భాండాగారం	200

పెద్దాపురం మ్యునిసిపలు శ్రీ రీడింగురూం అండ్ లైబ్రరీ 250

పశ్చిమగోదావరి మండలము

యంగుమెన్సు హిందూ అసోసియేషను శ్రీ రీడింగురూం అందు పబ్లికు లైబ్రరీ, ఏలూరు 200
నందనారు లైబ్రరీ మల్లవరం, పెదలంక 100
జిల్లాబోర్డు లైబ్రరీ తాడేపల్లి గూడెం, 350
తణుకు 200
హార్డింజిహాలు లైబ్రరీ, తణుకు 150

గుంటూరు మండలము

గుంటూరు శ్రీకృష్ణ థియసాఫికలు లాడ్జి రీడింగు రూం 200
మునిసిపలు లైబ్రరీ, నరసారావుపేట 300
సరస్వతీ లైబ్రరీ, ఒంగోలు 150
మునిసిపల్ లైబ్రెరీ, తెనాలి 400
శ్రీ జార్జికార్నేషను రీడింగురూం, వినుకొండ 120

కృష్ణామండలము

రామమోహన లైబ్రరీ రీడింగురూం, బెజవాడ 400
రామచంద్ర పుస్తక భాండాగారం, బెజవాడ 400
శ్రీ విజ్ఞానవర్ధనీ పుస్తక భాం., భట్లపెనుమర్రు 100
శ్రీ చంద్రమౌళీశ్వర పు. భా. బొబ్బెర్లపాడు 100
శ్రీ రామమోహన లైబ్రరీ, ఘంటసాల 200
యస్.ఆర్.బి.బి. గ్రంథాలయం, కొణకంచి 200
అర్తమూరు లోకలు కోఆపరేటివు యూనియను లైబ్రరీ, ముంజులూరు 25
నూజివీడు: శ్రీ రావురామాయన రావుబహదూరు స్త్రీల లైబ్రరీ 50
విక్టోరియా టౌనుహాలు అండ్ సోషలుక్లబ్బు లైబ్రరీ, నూజివీడు 50
శ్రీ వేణుగోపాల గ్రంథాలయం, తమిరిశ 200

కర్నూలు మండలము

మ్యునిసిపలు లైబ్రెరీ, కర్నూలు 100
విక్టోరియా రీడింగురూం అందు ఎడ్వర్డు కార్నేషను లైబ్రెరీ, నంద్యాల 200

నెల్లూరు మండలము

బలిజసంఘం లైబ్రెరీ, నెల్లూరు 125
ముస్లిం అంజుమాను అసోసియేషను లైబ్రెరీ, నెల్లూరు 150
ప్రోగ్రెసివు యూనియను లైబ్రెరీ, నెల్లూరు 200

విశాఖపట్నం మండలము

శ్రీ మహాదేవ గ్రంథ నిలయం, పొందూరు 150
కాంబెలు లైబ్రెరీ, విశాఖపట్నం 125
లార్డు వెన్లాకు పబ్లికు లైబ్రెరీ, విజయనగరం 200

మద్రాసు కార్పొరేషను

మహమ్మదను పబ్లికు లైబ్రెరీ, వాలాజారోడ్డు, మదరాసు 400
హెల్తు ప్రోపగాండా బోర్డు లైబ్రరీ, ఎగ్మూరు 250
థియసాఫికలు సొసైటీ లైబ్రెరీ, ట్రిప్లికేను 150
సౌతు ఇండియను సేవకులు అసోసియేషను అందు రానడే లైబ్రరీ, మైలాపూరు 400
మద్రాసు ప్రావిన్షియలు కోఆపరేటివు యూనియను లైబ్రెరీ, రాయపేట 200
గవర్నమెంటు టెలిగ్రాఫు ఎంప్లాయీసు కోఆపరేటివు సొసైటీ, మద్రాసు 100

ఆంధ్రదేశమునందు ఆదర్శకముగా పనిజేయుచు, సహాయము పొందవలసిన అనేక గ్రంథాలయములు ఈ సహాయమును పొందక దిగబడియున్నవి.

శ్రీ దేశోద్ధారక ఆంధ్ర భాషా నిలయము

కుకునూరు, (పాల్వంచ సంస్థానము - నిజాంరాష్ట్రము)

దగ్ధగ్రంథాలయ పునరుద్ధరణము

మన్నెపు ప్రాంతములందు, అన్నివిధముల వెనుకబడియున్న ఆంధ్రసోదరుల విద్యావైజ్ఞానికాభివృద్ధుల కల్గించుటకు ఈపై గ్రంథాలయము క్రోధనసంవత్సరాదిని స్థాపించబడి ఎటుల భాషా ప్రబోధ మొనరించుచు కృషి సల్పుచున్నది ఆంధ్రమహాజనుల కందరికిని విదితము. ఇంకెంతయో అభివృద్ధికి రానున్న స్థితిలో దురదృష్టవశమున ప్రజోత్పత్తి సం।। చైత్రమాసమున, అమూల్యములును, అపూర్వములును, అలభ్యములునగు 2700 సంస్కృతాంధ్రాంగ్లగ్రంథములును, పెక్కు పత్రికాసంపుటములు, పరికరములు షుమారు మూడునాలుగు వేల రూపాయిలవిలువగల పై గ్రంథాలయసర్వస్వమంతయు పరశురామప్రీతియై అపారనష్టమును, విషాదమును తటస్థించినది. ఇట్టి నిరుత్సాహస్థితిలో, ఇక్కడ విద్యాభిమానుల తోడ్పాటు తక్కువగా నున్నప్పటికి, భవననిర్మాణముతో ఈదగ్ధగ్రంథాలయమును పునరుద్ధరింప సంకల్పించి పునఃప్రయత్నముల జరుపుచుంటిమి. 14వ ఆంధ్రదేశగ్రంథాలయమహాసభవారును, నిజాం రాష్ట్రఆంధ్రజనకేంద్రసంఘమువారును, మద్రాసుగ్రంథాలయసంఘమువారును, సానుభూతి తీర్మానముల గావించి దేశీయులసహాయార్థము విన్నపముల ప్రకటించి చేయూతనొసంగిరి. మరియు ఆంధ్రదేశమున గ్రంథాలయోద్యమమున పేరెన్నికగన్న ప్రముఖులు విద్యాధికులు, పండితులు కొందరు, ఈదగ్ధగ్రంథాలయ పరిస్థితిని వెల్లడించుచు ఆంధ్రమహాజనుల సహాయార్థము ఒక పెద్దవిజ్ఞాపనను ప్రకటించి మా పునఃప్రయత్నముల ప్రోత్సహించిరి. పెక్కురుగ్రంథకర్తలు గ్రంథమాలలు, పత్రికా కార్యాలయములు, భాషాసంస్థలు మావిన్నపముల నాలకించి గ్రంథసహాయ మొనరించిరి. ప్రస్తుతము గ్రంథాలయమున 1309 తెనుగుగ్రంథములు 78 సంస్కృతగ్రంథములు 116 ఇంగ్లీషుగ్రంథములు 147 ఉర్దూగ్రంథములు 5 హిందీగ్రంథములు మొత్తము 1650 గ్రంథములు సమకూడినవి. వీనిలో 1500 గ్రంథములు ఉచితముగా నొసంగబడియున్నవి. ఆంధ్రపత్రికాధిపతులును, దేశోద్ధారక, విశ్వదాత, జ్ఞానదాతబిరుదాంకితులునగు శ్రీయుత కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావుపంతులుగారు ఈనిలయారంభమునుండియు తమ గ్రంథపత్రికాసహాయములచే ప్రోత్సహించుచు ఇంకెన్నియోవిధముల జేయూతనొసంగుచు, దగ్ధగ్రంథాలయసముద్ధరణమునకై, పత్రికా కార్యాలయము, ఆంధ్రగ్రంథమాలలోని పెక్కు అమూల్యగ్రంథములను, పత్రికాసంపుటములను అనుగ్రహించిరి. బెజవాడవాస్తవ్యులు శ్రీయుత అయ్యదేవర కాళేశ్వరరావు పంతులుగారు, 'గ్రంథాలయోద్ధారక' శ్రీ అయ్యంకి వెంకటరమణయ్యపంతులుగారు, శ్రీయుత దిగవల్లి వెంకటశివరావు పంతులు, బి. ఎ. బి. యల్. గారు, బ్రహ్మశ్రీ చెరుకుపల్లి బుచ్చి రామశాస్త్రిగారు, ఏలూరువాస్తవ్యులు శ్రీయుత మైలవరపు పూర్ణానందశర్మగారు, ఆయుర్వేద భిషగ్వరులు ప్రాణాచార్య బ్రహ్మశ్రీ చీమలకొండ సూర్యనారాయణశాస్త్రిగారు, ఆచార్య రాయసం వెంకటశివుడుపంతులు, ఎం.ఎ.

గారు, శ్రీ కూచి నరసింహం పంతులు, బి. ఏ గారు, హైదరాబాదు వాస్తవ్యులు శ్రీయుత ఆదిరాజు సత్యనారాయణరావుగారు, శ్రీయుత పండిత ఆదిరాజు వీరభద్రరావుగారు, శతావధానులు శ్రీ శేషాద్రి రమణకవులు, శ్రీమతి చాట్రాతి లక్ష్మీనరసమాంబగారు, ఓరుగల్లు వాస్తవ్యులు శ్రీయుత ఆవంచ వెంకటరావు, వకీలుగారు జటప్రోలు సంస్థానములోని కొల్లాపురవాస్తవ్యులు శ్రీ వి. రామసుబ్బారాయుడు, బి. ఏ గారు, మదరాసువాస్తవ్యులు ఆంధ్రభాషోద్ధారక బ్రహ్మశ్రీ వావిళ్ల వెంకటేశ్వరశాస్త్రిగారు, బనారస్ వాస్తవ్యులు వేదతీర్థ సాహిత్యవిశారద శ్రీ బి. మ. వీరభద్రశర్మగారు మున్నగు ప్రముఖులును, విజ్ఞానచంద్రికాగ్రంథమండలి, మానవధర్మగ్రంథమండలి, కాకరపర్రు సరస్వతీగ్రంథమాల, బళ్లారి శ్రీకృష్ణదేవరాయ గ్రంథమాల మున్నగు గ్రంథప్రకాశకులును, గోలకొండ పత్రికాకార్యాలయము, బెజవాడ ఆంధ్రగ్రంథాలయప్రెస్సు, బహుబలేంద్రనిగూడెం సరస్వతీ గ్రంథాలయం, నిజాంరాష్ట్ర ఆంధ్రజనకేంద్ర సంఘము, అభినవ సరస్వతీ పత్రికాకార్యాలయము మున్నగు సంస్థలును, చేసిన గ్రంథసహాయము గ్రంథాలయసముద్ధరణమునకు అమూల్యమై ముఖ్యాలంకరణమై తనరారుచున్నది. ఇంకను గ్రంథముల నుచితముగా నొసంగిన గ్రంథకర్తలు, కవిపుంగవులును, వాగ్దానము చేసిన మహనీయులును అనేకులు గలరు. పత్రికాధిపతులచే ఆంధ్రదినపత్రిక, గోలకొండ, గ్రేలింగ్, ఫెడరేటెడ్ ఇండియా, సరస్వతి, రెడ్డిరాణి, అభినవసరస్వతి, గ్రంథాలయసర్వస్వము, ఉషస్సు ఆంధ్రభూమి (సగంచందా), భారతధర్మ ఉచితముగా నొసంగబడుచున్నవి. భారతి, చిత్రగుప్త నిలయమునుండి తెప్పించబడుచున్నవి. సభ్యులవల్ల వచ్చుస్వల్ప మగు చందాలవల్లనే ఈ గ్రంథాలయకార్యక్రమము కొనసాగుచున్నదిగాని విశేషధనసహాయ మేమియు లేదు. ఈ దగ్ధగ్రంథాలయపునఃప్రయత్నములవల్లను, భవననిర్మాణము పూర్తి కాకపోవుటచేతను కొంత నిరుత్సాహమునకు కారణముగా నున్నది. భవననిర్మాణమునకు కొంతపని యైనది. మిగత పనికూడ పూర్తిచేయుటకై ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. త్వరితకాలములో పదియేండ్లు నిండిన యీ భాషాశస్య నూతన గృహప్రవేశ మొనర్చి తొల్లింటివలె భాషాసేవ చేయగల దని యాశించుచున్నారము. అట్టి శుభకల్యాణ సిద్ధికి ఆంధ్రమహాజను లెల్లరు, ధనసహాయ మొనరించియు, గ్రంథపత్రికాసహాయము లొసంగియు, విజ్ఞానరహిత పరిసరములందు ఆంధ్రసోదరులయభివృద్ధికై జరుపబడుచున్న ప్రయత్నముల నాలకించి తోడ్పడ బ్రార్థితులు. ఈ దగ్ధగ్రంథాలయసముద్ధరణమునకు తోడ్పడిన మహనీయుల కెల్లరకు కృతజ్ఞతాభివందనము లర్పించుచు, పూర్వాభిమానము నుంచి ఈ భాషానిలయాభ్యవృద్ధికి చేయదగిన సహాయసానుభూతు లొసగుచుండ వేడెదము. ఏసహాయ మైనను ఈ క్రిందివిలాసమున కంపకోరెదము.

కుకునూరు, కూనవరం పోస్టు, తూర్పుగోదావరిజిల్లా.	ఇట్లు విన్నవించు, భాషాసేవకుడు, కొ. వెం. రా. ల. నా. శర్మ. సంస్థాపకుడు, కార్యదర్శి.

శ్రీ వేంకటేశ్వర విలాస్ పుస్తక భాండాగారము

ఉ ప మా క అ గ్ర హా ర ము

ఈ గ్రంథాలయముయొక్క ద్వాదశవార్షికోత్సవము 1-11-34 తేదీని మ॥ రా॥ శ్రీ శాస్త్రిరు, వి. వి. గిరి గారి అధ్యక్షతక్రింద మిక్కిలి వైభవముగా జరిగినది. పరిసరగ్రామములందు గల భాండాగారాభిమానులు చాలమంది దయచేసిరి. సభను ప్రారంభించుచు మహాభాష్యం సుబ్బారాయుడుగారు, బి.ఏ.యల్.టి గ్రంథాలయోద్యమమునుగురించి విపులముగా ఉపన్యసించిరి. అధ్యక్షులు గ్రంథాలయోద్యమమునందు తమకు గల ఉత్సాహమును తమ స్వంతఅనుభవములద్వారా తెలియపరచుచు విపులముగా ఉపన్యసించిరి. గుంటూరు దీక్షితులుగారు గ్రంథాలయముల ఉపయోగములగూర్చి ఉపన్యసించి సభ్యులను గ్రంథాలయములందు అభిలాష గలవారినిగా నొనర్చిరి. ప్రయాగ సత్యనారాయణగారు విగ్రహారాధనమునుగూర్చి విమర్శనపూర్వకముగా ఉపన్యసించిరి. శ్రీ తుని రాజావారి గురువులవారగు శ్రీమన్నల్లాని చక్రవర్తుల వరదవెంకటరంగాచార్యులు అయ్యవార్లంగారు సనాతనధర్మమునుగురించి సప్రమాణముగా ఉపన్యసించిరి. దిగుమర్తి రామస్వామిగారు (బి.ఏ.బియల్.) గ్రంథాలయములు దేశమునకు చేయుచున్న సేవనుగూర్చి ఉపన్యసించిరి.

సంగ్రహనివేదిక

ఈ గ్రంథాలయము 12 సం॥రముల క్రితము 1922 సం॥రములో విద్యాభిమానులును, సుస్వభావులును అగు శ్రీమాన్ ఐ. వి. యల్ నృసింహాచార్యులు యమ్. ఏ., యల్. టి. గారిచే ఈ అగ్రహారమందు నెలకొల్పబడిన తిరువేంకట సంస్కృతపాఠశాలయందు అగ్రహారస్థులచేతను, ఉపాధ్యాయ, విద్యార్థిబృందముచేతను, తదితర పెద్దలచేతను నెలకొల్పబడి కొన్నికారణములచే 1933 సం॥రం, నవంబరు 1 వ తేదీని పునరుద్ధరింపబడి యిప్పటివరకు అనుకూలాభివృద్ధి గాంచుచున్నది. ది 1-11-1934 సరికి గ్రంథములసంఖ్య 946. ది 1-11-33 లకు ది 31-10-34 ఆఖరుకు అయిన సం॥రములో పుస్తకములు చదివినవారిసంఖ్య 364. చదువబడినపుస్తకముల సంఖ్య 507. చందాదారులసంఖ్య 56. వసూలు మొత్తము రు 79-10-9. గత సం॥రం నిల్వ రు 21-11-7. ఖర్చు మొత్తము రు 89-14-9. కాక నిల్వ రు 11-7-7. ఈసం॥రమందు రెండు హరికథలు, 2 ఉపన్యాసములు ఇప్పించబడినవి. గ్రంథాలయ ఉద్యమాభిమానులు సహాయముచేయ ప్రార్థితులు.

సులభ్య వస్తు వైద్య బోధిని.

బందరు వాస్తవ్యులగు మ. రా. శ్రీ నాదెళ్ల పురుషోత్తమ కవిగారిచే సులభ్యవస్తు వైద్యబోధిని రచింపబడినది. ఇందు 120 రోగములు కలవు. శ్రీ కవిగారు మిగుల శ్రమపడి వారి అనుభవముమీద ఈ పుస్తకమువ్రాసినట్లు వారి పుస్తకమువలన తెలియుచున్నది. ఈ పుస్తకమునందలి రోగములుచూడ యే వ్యాధియైనను కొద్దిడబ్బుతోనే నివారణకాగలదని తోచుచున్నది. వైద్యసహాయములేని గ్రామమునందలి ప్రతిగృహమందును, ఈ పుస్తకము ఉపయోగపడగలదు.

యీ గ్రంథము వలయువారు నాదెళ్ల పురుషోత్తమకవిగారు, బందరుఅని వ్రాసిన 6 అణాలు వెలకు బడయగలరు.

5—2—35, బెజవాడ.

వైద్యవిద్వాన్ కం. విఘ్నవర్ధనరావు, ఏ. ఆర్. ఏ. సి.

గ్రంథాలయోద్యమము - విశాఖపట్టణమండలము

సాలూరుతాలూకా ప్రయత్నములు

ప్రపంచ మీనూతనయుగమున నూతనపరివర్తనలకు లోనై సర్వత్ర నూతనవికాసము పెంపొందుచున్నది. నేడు సారస్వతయుగమునకు నూతనవికాస మేర్పడినది. సర్వత్ర సారస్వతసంఘములు, సారస్వతసమితులు స్థాపింపబడుచున్నవి. వాఙ్మయోద్ధరణమునకు యువకులెల్లరు, అచ్చటచ్చట తమశక్తికొలది పనిచేయుచున్నారు. అసహాయోద్యమమునకు పూర్వము మనమండలములో గ్రంథాలయోద్యమ వ్యాప్తి బాగుండెడిదిగాని నేడు చాల తక్కువైనది.

మనజాతియొక్క ఔన్నత్యముకొరకు అనేకోద్యమములు వెలువడి పనిచేయుచున్నవి. ఇందు కొన్ని సంఘసంస్కరణములకొరకును, కొన్ని మతప్రచారవ్యాప్తికిని, కొన్ని రాజకీయసంస్కరణములకొరకును, కొన్ని సారస్వతాభివృద్ధికిని సర్వతోముఖముగ అనేకవిధములగు పనులు చేయుచున్నవి. ఈయుద్యమములయొక్క అన్నిటి స్వభావమును గుర్తెరిగి వానిసిద్ధాంతములకు భేదము లేకుండునట్లు పనిచేయుచు గమ్యస్థానమునకు చేర్చు మహాశక్తి గ్రంథాలయోద్యమమునకు గలదని నుడివిన నతిశయోక్తి కానేరదు. దైవసంబంధమగు ఆలయమునకు దేవాలయమనియు; గ్రంథసముదాయంబును, వాని సంబంధమగు పరికరముల నుంచుదానికి గ్రంథాలయమనియు వాడబడుచున్నది. దేవాలయములోని దేవుడు మనకోరిక లిచ్చుట సంశయంబె కాని, గ్రంథాలయ మట్లుగాక మనకు కావలసినకోరికను తత్క్షణము గ్రంథములద్వారా తీర్చుటకుసిద్ధముగా నుండును.

దేవాలయమందుండు దేవతలు ఆయామతస్థులకు, వానియనుచరులకు ఆయామతానుసారముగ ముక్తి నొసగునని చెప్పుచున్నారు. వైష్ణవులకు విష్ణ్వాలయములు, శైవులకు శివాలయములు, క్రైస్తవులకు చర్చీలు, మహమ్మదీయులకు మసీదులు మున్నగునవి ఆయామతము ననుసరించి గలవు. కాని, గ్రంథాలయంబున్న సర్వమతములకు సమ్మతస్థానంబై, పండితపామరులను భేదంబు లేక, జాతిమతపట్టుదలలు లేక బీదవారు భాగ్యవంతులను భేదంబు లేక మానవుని సౌభ్రాతృత్వంబును, ఎల్లరును ఏకోదరులను భావము స్ఫురింప జేసియు, ఎవరికి కావలెనన్నకోర్కెలు వారి కొసంగుచు నైహికాముష్మికసుఖంబుల ప్రసాదించునది, సుఖవంతులను జేయునది గ్రంథాలయోద్యమము కాదా?

స్వార్థత్యాగము, భాషాభిమానము, దేశాభిమానము, జాతీయజీవనము, నీతిప్రవర్తనము దాస్యవిముక్తిసాధనము మున్నగునవి చేకూర్చుటకు గ్రంథాలయోద్యమమే ముఖ్యసాధనమైయున్నదని తలంచియే ఈమా "శ్రీరామ గ్రంథాలయము"ను 1921-సంవత్సరమున నీశివరామపురాగ్రహారమున స్థాపించితిమి. దీనికి తొలుదొల్త నెట్టి ఆదాయమును లేదుగాని సోదరులు కొంతమంది తమకుతోచినరీతిని గ్రంథములు సాహాయ్యముచేసిరి. పిదప నేమియు ఆదాయము లేదని తలంచి 1928-సం॥ లో శ్రీరామ నైటుస్కూలు అనుపేరుతో నొకప్రాథమిక పాఠశాల స్థాపించితిమి. తన్మూలమునవచ్చుఆదాయమువల్ల, శ్రీరామగ్రంథాలయమును రెండు బీదబ్రాహ్మణకుటుంబములును పోషింపబడుచుండెను. దురదృష్టవశమున సదరు స్కూలును ఎడ్యుకేషనల్ కౌన్సిలువారు ద్రవ్యసహాయలిస్టులోనుంచి తగ్గించిరి. ప్రతిసంవత్సరము

గ్రంథాలయసమితి మున దైవకార్యములు, వర్ధంత్యుత్సవములు జరుగుచుండెడివి. నేడు అట్టి ఉత్సవములు గ్రామస్థులసహాయమువల్లను జరుగుచున్నవి.

ముందుముందు శ్రీరామగ్రంథాలయమున గల, ప్రాచీనాధునిక గ్రంథములను శ్రీరామ గ్రంథమాల యను పేరిట ప్రచురింప నిశ్చయించితిమి. గతసంవత్సరము వార్షికోత్సవసమయమున జరిగినతీర్మానముననుసరించి ముందుగా ఒక సంచిక ప్రకటింపనెంచితిమి. భాషాభిమానులగు సోదరులు గద్యపద్యవ్యాసములు సదరు సంచికకొరకై పంపియున్నారు. కారణాంతరములచే సంచికను సకాలమునకు ముద్రింపలేక పోతిమి. ఈసంవత్సరము తప్పక సంచికను ప్రచురించుచున్నారము. మునుపటికంటె హెచ్చుగా పనిచేయదలచు కొన్నది స్పష్టమే. కాని బాగుగా పనిజరుగుటకు అర్థబలమేగాక, అంగబలముకూడ నుండవలెననితలంచి మన సాలూరు తాలూకాకు ముఖ్యపట్టణమగు సాలూరునందు శ్రీరామ గ్రంథాలయమునకు అనుబంధముగా "కవిమండలి" యను పేరుతో నొక భాషాసేవక సంఘ మొకటి స్థాపించియున్నారము.

అనుబంధముగాస్థాపించిన కవిమండలిని గూర్చి పత్రికలలో ప్రకటితమైయున్నది. సారస్వతసేవకే స్థాపించిరిగాని వేరువేరుసంఘములతో భేదాభిప్రాయములకొరకుగాని, పరస్పరవాదోపవాదములకుగాని కాదని మాసోదరులు గమనించవలెను. ఈసంఘమునకు సం॥ 1 కి రు 1-0-0 చందానిర్ణయించడమైనది. ఇందు భాషాభిమానులుకూడ సభ్యులుగ జేరవచ్చును.

కావున దైవానుగ్రహమువల్లను మీఅందరి ఆదరణవల్లను గ్రంథాలయము వృద్ధిలోనికి తీసుకరావలెనను సదుద్దేశము మీకు మనస్ఫూర్తిగానున్న యెడలను కవిమండలి కార్యదర్శియే దీనికిని కార్యదర్శిగావున మీరెల్లరు మన గ్రంథాలయసంఘమునందు సభ్యులుగ జేరి తగుసహాయము చేయగలందులకు, భాషాభిమానులను, ముఖ్యముగా సాలూరుపౌరులను కోరుచున్నాడను. అట్లు తామెల్లరు జరిగించుటకు నిశ్చయించినతక్షణమే "శ్రీరామాసర్కులేటింగులైబ్రరీ" స్థాపించి తన్మూలముగా భాషాసేవజేయ సంసిద్ధముగా నున్నానని మనవిచేయుచున్నాను. మరియు "శ్రీరామగ్రంథాలయము" యొక్క గృహ నిర్మాణమునకు నేను స్థలము నొసంగియున్నాను.

కావున మా 'శ్రీరామగ్రంథాలయమునకు' ప్రత్యేకగృహనిర్మాణమునకు ఆంధ్ర భాషాభిమానులగు ఆంధ్రులెల్లరు సహాయముచేయగలందులకు ప్రార్థించుచున్నాను. తాము జేయు సహాయము, వస్తురూపముగాగాని లేదా ధనరూపముగాగాని జేసి, సాలూరుతాలూకాకు ముఖ్యమగు నీగ్రంథాలయమును అభివృద్ధిలోనికి తెచ్చుటకు ఎల్లరుతోడ్పడవలెనని సవినయముగ ప్రార్థించుచున్నాను. మరియు మనవిశాఖపట్టణమండల గ్రంథాలయోద్యమ సంఘమువారు జిల్లాలో నుండు గ్రంథాలయముల వృత్తాంతములను కనుగొనుచు వానికి వలయు సౌకర్యములు చేకూర్చుటకు మండలగ్రంథాలయసంఘము తోడ్పడవలెనని హెచ్చరించుచున్నాడను. అప్పటప్పట మండల గ్రంథాలయసంఘము వారు అవసరమగు కరపత్రములు ప్రకటించి జిల్లాలోనుండు గ్రంథాలయము లన్నిటికిని ప్రోత్సాహముజేయుదురుగాక యనియు, గ్రంథాలయోద్యమమునుగూర్చి ప్రచారము గావింపవలెననియు

మండల గ్రంథాలయసంఘమువారి ముఖ్యకర్తవ్యమని మనవిచేయుచున్నాను. ఓం తత్సత్. సత్యమే జయించును.

గృహనిర్మాణమునకు సహాయము జేయదలచిన మహానుభావులు ఈ క్రింది చిరునామాకు పంపప్రార్థితులు.

—యామిజాల రామనరసింహము,

వ్యవస్థాపకుడు, శ్రీరామగ్రంథాలయము, సాలూరుతాలూకా.

పురపాలక సంఘోచిత పఠనాలయము, పెద్దాపురము.

శ్రీ రాజా వత్సవాయి రాయజగపతివర్మగారు.

మా గ్రామమున ప్రజోపయోగ మయిన గ్రంథాలయమేదియు నిదివరకు లేకపోవుట వలన నేను పురపాలకసంఘములో ప్రవేశించిన వెంటనే ఉచితపఠనాలయ స్థాపనకు సర్వవిధముల కృషిచేసి, బెజవాడనుండి శ్రీవాణీ ముద్రాక్షరశాలాధికారులగు శ్రీయుత దాసు త్రివిక్రమరావు బార్-ఎట్-లాగారిని రప్పించి వారి అధ్యక్షతక్రింద యీపఠనాలయమును స్థాపింపజేసి యిప్పటికి మూడుసంవత్సరము లయినది. నేనే గౌరవకార్యదర్శిగ నుండి పఠనాలయమును నడపితిని. పురపాలకసంఘమువారిందు నిమిత్తము సాలుకు మూడువందలరూపాయీల వరకును ఖర్చుపెట్టుచున్నారు. దొరతనము వారు సాలుకు 250 రూపాయీలు ఈ యేటినుండి గ్రాంటు నిచ్చుటకు తీర్మానించియున్నారు.

ఇదిగాక యీ గ్రామమున లక్ష్మీసిల్కు ఫ్యాక్టరీ ప్రొప్రయిటర్లు శ్రీ ముప్పనసోమరాజు వీర్రాజనువారు కీర్తిశేషులైన శ్రీ పెదవీర్రాజుగారి మెమోరియల్ గా ఒకబిల్డింగుకట్టించి యీపఠనాలయమున కిచ్చుటకు నేను కోరియున్నాను. అందుకు బొంబాయిలోని గొప్ప సిల్కు వర్తకులగు శ్రీ కంచర్ల జానకిరామయ్యగారు 500 రూపాయీలు విరాళ మిచ్చియున్నారు. ఇపుడు సిల్కునూలువర్తకులు యావన్మందియు చందాలు వేసుకొనుచున్నారు. ఈ గ్రామమునగల మానోజీచెరువుల దగ్గర శ్రీ సారా సత్తిరాజు, రామచంద్రంగార్లు ప్రజోపయోగముగ ఒక బిల్డింగు కట్టుటకు దిమ్మ వేయించియున్నారు. ఆదిమ్మస్థలమును ఈ గ్రంథాలయమునకు లేదా మెమోరియలుకు నిచ్చుటకు సిద్ధముగ నున్నారు. చందాలవల్ల వచ్చిన సొమ్ముగాక మిగిలినసొమ్ము ఉదార స్వభావులగు శ్రీ ముప్పనసోమరాజు, వీర్రాజనను, వారు ఈయగలరు. భగవదనుగ్రహమున రాబోవు వత్సరమునకు గ్రంథాలయమునకు శాశ్వతమయిన బిల్డింగు దొరకగలదు. ఈ గ్రంథాలయమునకు ఆంధ్ర, కృష్ణా, హిందూ, ఇండియను ఎక్స్ప్రెసు, గృహలక్ష్మి, భారతి చిత్రగుప్త, నవ్వులరాణి, మున్నగు పత్రికలు వచ్చుచు ప్రతి దినము 50,60 మంది చదువరుల నాకర్షించుచున్నవి.

గ్రంథాలయ నిర్వహణము

ఉపాధ్యాయులకుగాను తరిబీతు ఏర్పాటు, 19-12-34 తేదీ

మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయముయొక్క వైస్ ఛాన్సెలరగు ఆర్. లిటిల్ హేల్సుగారు 16-12-34 తేదీ సాయంకాలము సెనేటుభవనమున ఉన్నత పాఠశాలల ఉపాధ్యాయులకుగాను గ్రంథాలయ నిర్వహణ పాఠశాల నొకదానిని విద్యాశాఖామంత్రియగు గౌ.దీ. బ. ఎస్. కుమారస్వామి రెడ్డిగారి అధ్యక్షతను ప్రారంభ మొనర్చిరి.

శ్రీ. కే. వి. కృష్ణస్వామి అయ్యంగారు లిటిల్ హేల్సుగారిని గ్రంథాలయ పాఠశాల ప్రారంభోత్సవము జరుపకోరుచు నిటుల పలికిరి. ఉన్నత పాఠశాలలందు హైస్కూలు తరగతుల బాలురకు వారమున కొకగంటయైనను హైస్కూలు గ్రంథాలయములో చదువుతరగతిని స్థాపింపవలెనని పబ్లికు ఇన్ స్ట్రక్షను డైరెక్టరు డబ్లియు. ఎర్లం స్మిత్ గారు ఒక ఉత్తరువు గావించిరి. అట్టి మంచి ఉత్తరవు గావించినందులకు వారు వందనీయులు. ఈయుత్తరువు రాష్ట్రిమున విద్యాభివృద్ధికై ఎక్కువ తోడ్పడగలదని గ్రంథాలయముల సంఘమువారు తలచుచున్నారు. గ్రంథాలయముల కార్యములలో శిక్షణము ఉపాధ్యాయుల కొసగుటకు గ్రంథాలయసంఘమువారు ఈ క్రిస్మసు సెలవులలో కొన్ని ఉపన్యాసముల నొసంగుటకు ఏర్పాట్లుగావించియుండిరి. ఈప్రణాళికయొక్క విజయమునకు రెండువిషయములు ఆవశ్యకము. ఈకార్యములో ఉపాధ్యాయుల సాహాయ్యము ప్రభుత్వమునుండి ధనసాహాయ్యము కూడ వలసియున్నది. పాఠశాల గ్రంథాలయములందు కావలసినన్ని గ్రంథములు లేకున్నవి. పాఠశాలలలో విద్యార్థుల సంఖ్యకు తగినచోటు ఇతర సౌకర్యములుకూడ వారికి లేవు. పాఠశాలయొక్క గ్రంథాలయములు బాగుగ నిర్వహింపబడుటకు ప్రభుత్వమువారు ధన సాహాయ్యము చేయవలెనని ఉపన్యాసకులు విద్యామంత్రిగారిని కోరిరి.

గ్రంథాలయములు-విద్యాభివృద్ధి

వైసు ఛాన్సలరుగారు గ్రంథాలయ పాఠశాల ప్రారంభోత్సవము గావించుచు నిటుల పలికిరి:—భారతదేశమున విద్యాభివృద్ధిగాంచుటకు గ్రంథాలయములు ముఖ్యసాధకము లని యీ దేశమున నింకను పూర్తిగా గ్రహింపలేదు. విద్యకు సాధనమగు నీ గ్రంథాలయములకట్ల శ్రద్ధ అంతగా చూపుటలేదు. విద్యాభివృద్ధి కార్యములో గ్రంథాలయములు అంతగా సాహాయ్యపడలేదు. భారతదేశమున ప్రస్తుతము కళాశాలలందును, ఉన్నతపాఠశాల లందును సులభశైలితో వ్రాయబడి ఉపయోగకర మైన పుస్తకములు కావలసియున్నవి. ప్రతి ముఖ్య గ్రామమునందును, పట్టణమునందును ఆంగ్లభాష, జాతీయభాషలలో ప్రజలు గ్రంథములు చదువుటకు ఒక గ్రంథాలయమైనను నుండవలెను. జనసామాన్యమును విద్యావంతులుగ జేయునిర్బంధమైనప్రాథమికవిద్యావిధానము ఆవశ్యకమైన యటులనే గ్రామాదులందు గ్రంథాలయముల స్థాపించుటయు ఆవశ్యకము. ఈ గ్రంథాలయములుస్థాపించుటకు ధనమావశ్యకము. ఒకమంచి గ్రంథాలయమును బాగుగ నిర్వహించుటకు దానికి సమర్థుడగు గ్రంధభాండాగారి కావలెను. పెద్ద గ్రంథాలయములలో నియమింపబడుటకు గ్రంథభాండాగారులకు గ్రంథాలయ నిర్వహణ కార్యమునందు తగిన శిక్షణము నుండవలెను.

విద్యార్థులు గ్రంథాలయములో నుండు పుస్తకములను తరచుగా వాడుచుండుట లేదని ఆరోపణ కలదు. వారు పఠనీయ గ్రంథములలోని విషయములను కంఠతః నేర్చుకొను చెడ్డ అలవాటు కొంతవరకు కిందులకు కారణమైయున్నది. అదిగాక, భారతీయ విద్యార్థులకు పఠనీయగ్రంథములుగాక వాఙ్మయములోని యితర గ్రంథములను చదువుటకు వలయు అభిలాష కాన్పించుట లేదు. గ్రంథాలయములు ఉపయోగకరముగ నిర్వహించుటకు అట్టి గ్రంథాలయములలోని పుస్తకములను విరివిగా వాడు అలవాటును విద్యార్థులలో ఉపాధ్యాయులు కలిగించవలెను.

గ్రంథాలయముల నిర్వహణ కార్యమున శిక్షణము ఉపాధ్యాయులకు నొసగుటకు నొక పాఠశాలను జరుప గ్రంథాలయసంఘమువారు పూనుకొని యున్నారు. ఈ కార్యములో గ్రంథాలయసంఘమువారి యత్నమును మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయమువారు కృతజ్ఞతతో అంగీకరించియున్నారు.

మంత్రిగారు.

గ్రంథాలయముల ఉద్యమమును రాష్ట్రము నంతను ప్రసరింప చేసినందులకు గ్రంథాలయ సంఘమువారిని విద్యామంత్రిగారు అభినందించిరి. ప్రభుత్వమునుండి కోరబడిన ధనసాహాయ్యము ఈపరిస్థితులలో లభించుట కొంత కష్టమే యనిరి. ఈఉద్యమమునకట్ల ప్రభుత్వము వారికి సానుభూతి కలదు. రిట్రెంచిమెంటువలన గ్రంథాలయములకు నొసగబడు గ్రాంటులను కొన్నిటిని తగ్గించవలెనని యత్నము గావించినపుడు గ్రాంటులు యథావిధిగ నొసగబడుటకు పోరాడితిని. రాబోవువత్సరములలో కూడ ఈ గ్రాంటులు నొసగబడుననియే విద్యామంత్రిగారు ఆశించిరి.

బషీర్ అహ్మద్ సయ్యద్ గారు వందనము లర్పించుటతో సభ ముగిసెను.

పరిదర్శనము.

ఉన్నత పాఠశాలయందు 5, 6 ఫారములకు కావలసినట్టియు, పాఠశాలాగ్రంథాలయమున నుంచుటకు తగియున్నట్టియు గ్రంథముల ప్రదర్శనము దినమంతయు జరిగెను.

తాడేపల్లితాలూకాయందు గ్రంథాలయోద్యమము

తాడేపల్లిగూడెం తాలూకా గ్రంథాలయ సంఘముయొక్క సమావేశము 27-1-35 తేదీల తాడేపల్లిగూడెంలో డాక్టరు తేతలి సత్యనారాయణమూర్తిగారి ఇంటియందు సమావేశమైనది. తాలూకాయందున్న గ్రంథాలయములను 7 గుత్తులక్రిందవిభజనచేసి, కార్యనిర్వాహక సంఘసభ్యులలో ఒక్కొక్కరు ఒక్కొక్క గుత్తియందలి గ్రంథాలయముల నిర్వహణ బాధ్యతను వహించుటకును ఫిబ్రవరి నెలలో తాలూకా యంతటను సంచారకార్యక్రమమును నిర్ణయించుటకును, మార్చి నెలలో తాలూకాగ్రంథాలయసభ జరుపుటకును, ఏప్రియలు 1వ తేదీ గ్రంథాలయ సంవత్సరాదిగ, వ్యవహరించుటకును, గ్రంథాలయ సంఘమునందు చేరుసభ్యులుగాని గ్రంథాలయములుగాని సాలున కొక రూపాయ చందా నిచ్చుటకును, గ్రంథాలయసర్వస్వమును తెప్పించుకొనుటకును తీర్మానించిరి.

ఈతాలూకాలో 36 గ్రంథాలయములు లున్నవి.

ఆంధ్రనాయకులకు గౌరవబిరుదములు

అఖిలభారత గ్రంథాలయసభ

ఆంధ్రపత్రిక యిట్లు వ్రాయుచున్నది:—

నిన్నమధ్యాహ్నము (25-121-934) రాయపేటలో కాంగ్రెసుహౌసులో మహేంద్రదేవరాయుగారి అధ్యక్షతక్రింద జరిగిన అఖిలభారత గ్రంథాలయసభలో పెక్కుతీర్మానములామోదింపబడెను. ఆంధ్రదేశముయొక్క భాషాభివృద్ధికి విశ్వదాత దేశోద్ధారక కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు పంతులుగారును, బ్రహ్మశ్రీ వావిళ్ళ వేంకటేశ్వరశాస్త్రులవారును చేయుచున్న ఘనతమమగు సేవను సభవారు చాల ప్రశంసించిరి. పంతులుగారికి జ్ఞానదాత యనుబిరుదమును శాస్త్రులవారికి భాషోద్ధారకబిరుదమును నిచ్చుటకైతీర్మానము సభలో నేకగ్రీవముగా నామోదింపబడెను. ఆంధ్రభాషాభివృద్ధికి తమసర్వస్వమును ధారపోయుచున్న పంతులుగారిని అనేకసంస్కృతాంధ్రగ్రంథములను ముద్రించి ప్రకటించుచున్న శాస్త్రులవారిని అఖిలభారత గ్రంథాలయ మహాసభవారీరీతిగా గౌరవించుటచే మహాసభవారు తమవిధిని మిక్కిలి బాగుగా నెరవేర్చినవారైరి. భాషాసేవకొరకు తమజీవితములను వినియోగించుచున్న భాషాసేవకులను భారత గ్రంథాలయ మహాసభవారిటుల గౌరవించుటవలన భాషాసేవ చేయుచున్నవారికి అధికమగు నుత్సాహమును ఇతరులు క్రొత్తగ భాషాసేవకు గడంగుటకు ప్రోత్సాహమునుగూడ కలుగగలదు గాన నిందులకు మేము మహాసభవారిని ప్రశంసించుచు జ్ఞానదాత నాగేశ్వరరావు పంతులుగారిని భాషోద్ధారక వేంకటేశ్వర శాస్త్రులవారిని మనఃపూర్వకముగా నభినందించుచున్నాము.

ఆంధ్రదేశగ్రంథాలయ సంఘము - బెజవాడ

ఈసంఘముయొక్క సామాన్యసంఘ సభ 3-1-1935 తేదీన జరిగి చేసిన తీర్మానములు:-

I ఆంధ్రదేశమందు ఇప్పుడున్న జిల్లా, తాలూకా, పట్టణ గ్రంథాలయసంఘములు ఇంకను ఎక్కువగా పనిచేయులాగున చేయుటకును, లేనిచోట్ల క్రొత్త సంఘములు పెట్టుటకును వెంటనే పూనుకొనవలెను.

II ఈ సంఘకృతిమున ఈక్రింద వివరించిన స్థలములందు గ్రంథాలయోద్యమ వ్యాపన విషయమై పనిచేయుటకు ఈక్రింద వివరించినవారు అంగీకరించినందున, పనిచేయుటకు వారికి అధికార మియ్యడమైనది.

౧. పాతూరి నాగభూషణరావుగారు—
దుగ్గిరాలప్రాంతం

౨. వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్యగారు—
సత్తెనపల్లి తాలూకా

౩. తల్లావఝ్ఝల శివశంకరశాస్త్రిగారు—
మంగళగిరి ఫిర్కా

౪. పుణ్యమూర్తుల రాజశేఖరంగారు—
వాడపల్లిప్రాంతం

౫. కస్తూరి కుటుంబరావుగారు—
రేపల్లెతాలూకా

౬. మల్లెల శ్రీరామమూర్తిగారు
బెజవాడ పట్నము

III అవసరమైనచోట్ల గ్రంథాలయోద్యమ విషయమై పనిచేయుటకు ఇతరులకుగూడ అధికార మిచ్చుటకు అధ్యక్షులవారిని కోరడమైనది.

కీ॥ శే॥ యాడూరు రామచంద్రారెడ్డిగారి స్మారక పఠనమందిరము
ముత్తుకూరు.

ఈ గ్రామము నందు గొప్పరైతుగను, గ్రామమునసబుగను, పంచాయితీకోర్టు, ఫారెస్టు పంచాయతీ, కో-ఆపరేటివు యూనియన్ సంస్థలకు ప్రెసిడెంటుగను జిల్లాబోర్డు మెంబరుగను నుండి మిగుల యశమును గాంచి 8-8-34 తేదిని అకాలమరణముచే దివంగతులైన మ. గా. రా. శ్రీ యాడూరు రామచంద్రారెడ్డిగారి స్మారక సభ 19-8-34 తేదీన జరుపబడెను. కీర్తిశేషులగు రెడ్డిగారి స్మారక చిహ్నముగ పఠనమందిర మొకటి నిర్మింపదలచి గ్రామస్థు లొక సంఘ మేర్పరిచిరి. అనుపత్రికి తూర్పుగా సుమారు యం. 50 ట్ల భూమిని పఠన మందిరమునకుగాను భూస్వాములగు శ్రీయుతులు రావూరు సుబ్బారామిరెడ్డి, కాకుటూరు రాఘవరెడ్డి, కా॥ సీతారామిరెడ్డి, నాద రామలింగారెడ్డి, సుంద్రామిరెడ్డిగార్లు 14-9-34 తేది దానపత్రమును రిజిస్టరుచేసి ప్రస్తుతపఠనమందిర నిర్మాణకార్య నిర్వాహక సభ్యులగు 1 కా॥ రాఘవరెడ్డి, 2. శ్రీగిరిరాజు వెంకటరత్నం, 3. ముత్తుకూరు ఆదిశేషయ్య, 4. కా. సుంద్రామిరెడ్డి, 5 రా. సుబ్బారామిరెడ్డి, 6. వేమిరెడ్డి శేషారెడ్డిగార్లకు స్వాధీనము చేసినారు. మందిరనిర్మాణమునకై గ్రామస్థు లెల్లరు విరాళముల నొసగుటకును ఇతరులనుండి వసూలు చేయుటకును, వాగ్దత్త మొసర్చియున్నారు. ఈ కార్యసహాయార్థమై యీ గ్రామ 'శ్రీ సుజనవిలాస సభ' వారు 21-9-34 తేదిన చిత్రనళీయనాటకమును ప్రదర్శించిరి.

దివంగత
బి. మునిసామినాయుడుగారికి స్మారకచిహ్న నిర్మాణము
అధ్యక్షుని విజ్ఞప్తి

స్వర్గీయ దివాన్ బహద్దరు బొల్లిని మునిస్వామి నాయుడుగారు ప్రఖ్యాతాంధ్రనాయకులు. మద్రాసురాష్ట్ర రాజకీయవేత్తలలో సుప్రసిద్ధులు. అధికార అనధికార జీవనములలో తమ సేవవలన ప్రజాభిమానమును చూరగొన్న సాధకవతంసులు. కర్షకులచూడామణి.

పరమపదించినా డీమాసమున. వారి యకాల మరణమునకు మద్రాసురాష్ట్రమంతయు ఎలుగెత్తి యేడ్చినది. వారి రాజకీయజీవనమును, నయవర్తనమును, రైతుజనబాంధవ్యమును ముక్తకంఠమున ప్రస్తుతించినది. నిష్కాపట్యమగు నీ సంతాపమున కులభేదముగాని, రాజకీయ మత విభేదముగాని లేకుండ, సర్వసంఘములు, సకల రాజకీయపక్షములు వారిసేవను కొనియాడి, వారియాత్మశాంతికి భగవంతుని ప్రార్థించినవి. నేటికిని రాష్ట్రమంతయు నాదుఃఖమున దోగాడుచున్నది. ఆయన చరితార్థుడైనాడు. తన జీవనసూత్రములను తుదివరకు సాధనజేసి వానికై మరణించినాడు.

నాయుడుగారి మరణము రాష్ట్రీయరాజకీ

యాభివృద్ధికి మహోపద్ధకమని రాష్ట్రీయనాయకులు పలుకుచున్నారు. అంతియేకాదు దాని వలన కమ్మమహాసంఘమునకు తీరని కొఱత వాటిల్లినది. రాష్ట్రీయరాజకీయములందువలెనే సాంఘికవిషయములగూడ వారు లేనిలోటు ఏ నాటికిని తీరుట దుష్కరము. వారు తమ విద్యా వివేకసంపదలచే కమ్మమహాజనులకు గావించిన సేవ, కలిగించిన, గౌరవము అపారము, అమేయము. కమ్మసంఘ మెన్నితరములకైన నాయడుగారి ఋణమును తీర్చుకొనజాలదు. ఆ ఋణమును దీర్చుకొనుటకై వారెంతపాటి త్యాగము చేసినను అది అల్పమే?

నాయుడుగారికి సాంఘికుల విద్యావికాసము పట్ల గల ప్రేమ నిరుపమానము. ఆకోరికను పదవ కమ్మమహాజనసభ కధ్యక్షత వహించి అంగలూరులో సాంఘీయులకు స్పష్టపరచియుండిరి. నాటికి నేటికది సరస్వతీ ప్రశ్నముగానే యున్నది.

శ్రీవారి ఆత్మశాంతి నభిలషింపగోరువా రెల్లరు వారికోరిక మేరకు లక్షరూప్యములు కమ్మ బీదబాలుర విద్యానిధికొరకు సమార్జించుట ప్రథమ కర్తవ్యము.

తరువాత రైతుసంఘక్షేమముకొరకు దీన కృషీవలస్వత్వసముద్ధరణముకొరకు, ఆత్మలాభాధికారములు చూఱవెట్టి వారు గావించిన సేవకు కృతజ్ఞతాసూచకముగా నొక స్మారక చిహ్నమును నిర్మింప ప్రయత్నించుట రైతుల పరమధర్మము. దీనిలో జాతిమతభేదము లేకుండ మద్రాసురాష్ట్రప్రజ లందరు తమయథాశక్తి కృషి సేయవలసియున్నది. ఈమహాత్కార్యమునకు కమ్మసంఘీయుల బాధ్యత అవిలంఘ్యము.

విద్యానిధి ప్రోగుచేయుటకును, స్మారకచిహ్నమును నిర్మించుటకును గతవారమున మద్రాసులో సమావేశమైన కమ్మమహాసభవారు నిర్ణయించిరి. స్మారకచిహ్ననిర్మాణసంఘము ఏర్పరుపబడినది. పని ప్రారంభింపబడి జరుగుచున్నది. వారు పరమపదించిన పిదప ఆరుమాసములు తిరుగులోగా వారికి ప్రత్యామ్నాయముగా నీ స్మారకచిహ్నమును నిర్మించి, విద్యానిధిని సమకూర్చి, భావిసంతానమునకు రూపమున వారి అమోఘసేవను ఎత్తించి పెట్టుటకు సంఘము వారు తీవ్రముగా కృషి సేయుచున్నారు.

కావున, మద్రాసురాష్ట్రప్రజ లెల్లరను ముఖ్యముగా కమ్మసంఘీయులు, ఈ స్మారకచిహ్న నిర్మాణమునకు, విద్యానిధిని ప్రోగుచేయుటకు, తమధనబలముల తోడ్పడగలందులకు ప్రార్థించుచున్నాను. తమకొరకై, తమ స్వత్వగౌరవములకొఱకై మరణించిన నాయుడుగారి కీర్తికాయమును మహోజ్జ్వలమును గావించుట రైతుమండలి పరమధర్మమని మరొకమారు హెచ్చరించుచున్నాను.

దీనికై ప్రోగుచేయబడుధనము, ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములు నాకు పంపబడవలెను.

జాగర్లమూడి కుప్పుస్వామిచౌదరి, యం. ఎల్. సి.
అధ్యక్షుడు.

మునిసామినాయుడు స్మారకచిహ్ననిర్మాణసంఘము,
గుంటూరు.

ఏలూరు గోసంరక్షణ సమితి.

(స్థాపితము 1918 సం॥)

1934 సం॥నకు బ్యాలన్సుషీటు.

జమ. రు.	
25879- 8- 3	శాశ్వతనిధి ధర్మం
9286-15- 2	నికరాదాయము
750-11- 5	లోకుల కివ్వవలసినది
35917- 2-10	

ఏలూరు వనరుపేట, దంటగుంటల బాపులపాడు, బెజవాడ గ్రామములలో ఇళ్లు, కొట్లు, భూములు	5273-11- 5
స్వాధీన తనఖాలు	2346 -5-10
శాశ్వతసభ్యులు ఇవ్వవలసినది	418-12- 4
ప్రాంసరీనోట్లు వగైరా బాకీలు	4851- 5- 1
చిల్లరబాకీలు	887- 0- 0
	35917-2- 10

N. B:—గోశాలల నిమిత్తం వేయించిన టిన్ షెడ్లు 2 గాక పశువులు నిల్వ 71, వరిగడ్డిబండ్లు నిల్వ 50.

ఆదాయము. (1934 సం॥)

జమ రు	
1234- 2-11	(1) వడ్డీలు.
921-10- 8	అద్దెలు.
347-11- 0	నెల చందాల ధర్మం.
306- 1- 2	కమీషన్ కొట్ల ధర్మములు.
172-10- 8	బట్టల అమ్మకం ధర్మములు.
48- 0- 0	పేడఅమ్మకం
24-10- 0	దంటగుంటల భూమికౌలు.
49- 0- 0	గోవుల ధర్మం.
50- 0- 0	రైల్వేస్టేషన్ మాష్టర్లు.
19-11- 6	మోటమర్రి సీతారామయ్య, పెంటపాటి వరహాలు గార్లు కంట్రాక్టర్లు, జూట్ & కాటన్ మిల్సు Co, Ltd. ఏలూరు.
10- 4- 0	ధర్మం
3183-13- 6	జమ మొత్తం.
2645- 2- 3	ఖర్చు. మొత్తం.
538-11- 3	గాక నిల్వ-నికరాదాయం (ఏలూరు గోసంరక్షణ సమితి ఖాతాకు చేర్చబడ్డమైనది.)

(వ్యయము. 1934 సం॥)

బీడు భూమికౌలు (గత సం॥ రు 400/—లు సహా)			669-10-8
జీతాలు	...	...	681-9 -2
తవుడు	...	...	219-12-3
వరిగడ్డి	...	...	474-11-6
పెసర నూక	...	...	165- 5-0
ప్రింటింగు: సంవత్సర రిపోర్టులు		...	108-13-0
సాదరు చిల్లర పద్దులు	...	...	98- 5-9
సంవత్సరోత్సవము	...	...	58- 8-9
చనిపోయిన గోవులు (పాతిపెట్టినందుకు)			68- 6-0
పన్నులు	...	...	71-12-5
అడ్వర్ టైజ్మెంటు	...	...	23-12-0
పోస్టేజి	...	...	4- 7-9
		ఖర్చు మొత్తం.	2645- 2- 3

☞ పూర్తి వివరములు, సంవత్సర రిపోర్టులద్వారా తెలియ పర్చబడును.

ధర్మములకు రశీదులును శాశ్వతనిధి ధర్మములకు రశీదులతోసహా పట్టాలును ఇవ్వబడును.

ఇతర వివరములకు:—రా॥ బ॥ మోతే గంగరాజుజమీందారుగారు (ప్రెసిడెంటు).

మద్దుల వెంకట చినరాజుశ్రేష్ఠిగారు (వైస్ ప్రెసిడెంటు) పోలిశెట్టి గోపాలస్వామిశ్రేష్ఠిగారు (సెక్రటరీ)

ది 7—1—1934.

ఆంధ్రభూమియందు ప్రథమమున స్థాపింపబడినది.

ఆంధ్ర ప్రావిడెంటు కంపెని, లిమిటెడ్

ప్రధానకార్యస్థానము: బెజవాడ

(స్థాపితము 1929)

మేనేజింగు డైరెక్టరు:

మహారాజశ్రీ దిట్టకవి వీరరాఘవయ్యపంతులుగారు

స్వల్ప ప్రీమియములు ! నవీన పద్ధతులు !

ప్రత్యేక సౌకర్యములు

1 స్త్రీ పురుషులకు సమానమైన ప్రీమియము రేట్లు
2 రు 100 లు మొదలు రు 500 వరకు పట్టాలు జారీచేయబడును
3 వైద్యపరీక్షలేని భీమాపద్ధతులు
4 క్లెయిములు గ్యారంటీ చేయబడినవి
5 పట్టాదారులకు ఋణము లియ్యబడును
6 జననభీమాలో నెలకు రూ 1 లేక 2 రూపాయలు ప్రీమియము చెల్లించిన రు 500 లేక 1000 రూపాయలవరకు క్లెయిములు పొందవచ్చును. కవల పిల్లలు జనించిన రెండు క్లెయిము లొసగబడును.
7 ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములు తెలుగున జరుపవచ్చును.
8 పట్టాదారులకు ఫలప్రదమును సహాయకరమునగు సేవయే ఆదర్శము

ఏజంట్లకు

ధారాళమైన కమీషను యివ్వబడును

జననభీమా శిశుపోషణకు గొప్పసహాయకారి

పూర్తివివరములకు:— సూపరింటెండెంటు ఆఫ్ ఏజన్సీస్,
ఆంధ్ర ప్రావిడెంటు కంపెని, లిమిటెడ్,
గాంధినగర్, బెజవాడ.

గ్రంథాలయ సర్వస్వము.

చందా: ఆంధ్రదేశగ్రంథాలయసంఘ సభ్యులకు సభ్యత్వచందాతో రు 3 లు మాత్రమే.
ప్రతినెల 1-వ తేదీన వెలువడును.

వ్యాసములు

గ్రంథాలయ శాస్త్రము-ఆంగ్లవాఙ్మయము-ఆంధ్రాభ్యుదయములను గూర్చిన అనుభవ పూర్వకములైన వ్యాసములు, గ్రంథాలయ సంఘములయొక్క నివేదికలు, వృత్తాంతములు, గ్రంథముల విమర్శనములు ఇందు ప్రకటింపబడును.

పటములు

గ్రంథాలయ భవనములయొక్కయు, గ్రంథాలయ సభలయొక్కయు, గ్రంథాలయ సేవకులయొక్కయు, పటములును, ఆంధ్రాభ్యుదయ బోధకములగునట్టి పటములును ఇందు ముద్రింపబడును.

గమనింపుడు

ఈ పత్రిక ప్రతినెల 1-వ తేదీన వెలువడును. కావున వ్యాసములను పంపువారు ఏనెల పత్రికయందు ప్రకటింపవలెనో దానికి వెనుకటినెల 15-వ తేదీకి పూర్వమే పంపవలయును. పటములను వెనుకటినెల 1-వ తేదీకి పూర్వమే పంపవలయును.

ప్రకటన రేట్లు

ఒకసారి 1 పుటకు	రు 20-0-0
ఒకసారి $\frac{1}{2}$ పుటకు	రు 12-0-0
ఒకసారి $\frac{1}{4}$ పుటకు	రు 6-0-0

రాజపోషకులు:— శ్రీరాజా వేంకట కుమారమహీపతి సూర్యారావు బహద్దరుగారు

శ్రీరాజా నాయని వేంకట రంగారావు బహద్దరుగారు
మద్దుల వేంకట చినరాజా శ్రేష్ఠిగారు, ఏలూరు.

బెల్లంకొండ రాఘవరావుగారు, అగ్రహారందారు
గోపు రామచంద్రరావుగారు, బెజవాడ.

వివరములకు:— గ్రంథాలయ సర్వస్వకార్యస్థానము, బెజవాడ.

బెజవాడ ఆంధ్రగ్రంథాలయ ముద్రాక్షరశాలయందు శ. కోదండరామయ్యగారిచే ముద్రింపబడినది.

గ్రంథాలయసర్వస్వము.

ప్రతిమాసమునను సచిత్రముగ వెలువడును

సంపు. ౯] బెజవాడ మార్చి ౧౯౩౫ [సంచిక ౬

అయ్యంకి వేంకటరమణయ్య
సంపాదకుడు

వాయువు ఎల్లవారికి ఎట్లు స్వాధీనమై యున్నదో
జ్ఞానముకూడ అట్లు స్వాధీనము కావలయును
ఉదకము ఎల్లవారికి ఎట్లు సేవ్యమై యున్నదో
జ్ఞానముకూడ అట్లు సేవ్యము కావలయును
సూర్యచంద్రమండలముల తేజస్సు ఎల్లవారికి
ఎట్లు సౌఖ్యప్రదముగా నున్నదో అట్లే
జ్ఞానముకూడ సౌఖ్యప్రదము కావలయును

—చిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహము

వార్షికమూల్యము : సభ్యులకు రు ౩

ఇతరులకు రు ౪ విడిసంచిక పావలా